

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Str.

da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 114, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányászi
szolidaritás napilapja. Cik-
keink utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

21 e 8
Budapest

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Készítők
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marlon
Erné. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Mile 14.

Ara 5 lej

Szerda, 1933 november. 15.

5694. ÉV
CHESVAN 26.

XVI. ÉVF.
256 SZÁM.

Duca tiszta liberális kormányt alakított

Kedden este nyolc órakor a Duca-kormány miniszterei letették az esküt. Zelea Codreanu megfenyegeti Ducát, aki kilátásba helyezte a Vaszgárda feloszlatását. Feloszlatták a parlamentet és kiírják az új választásokat

Bucuresti-Bukarest, nov. 14. (Az Uj Kelet tud.) Valószínű, hogy a kormányválság megoldása még elhúzódott volna, néhány napig és a különböző kolaborációs tárgyalások még igénybevetettek volna a pártvezérek és az ország lakosságának idegeit, ha nem virradt volna rá Bukarestre november 15-ike, a parlament megnyitásának napja. Az a furcsa helyzet állott volna elő, hogy míg a klubhelyiségekben és a királyi palotában egy új kormány összeállításáról tárgyalnak, a mitropolia dombján összegyűlt volna a nemzeti parasztpárti többséggel rendelkező parlament, hogy gyakorolja a maga jogait. A kibontakozás tempóját éppen ezért siettetni kellett. Hétfőn este az éjszakába benyúló újabb királyi audiencián Duca jelentést tett a Gheorghe Bratianuval, valamint Gogával folytatott tárgyalásainak megbeszéléséről, mire felhatalmazást kapott a királytól arra, hogy tegye meg az előkészületeket egy kizárólag az öliberálisokból alakítandó kormány listájának összeállítására.

Az audienciáról kijött azonban Duca mindössze annyit mondott, hogy az uralkodó fenntartotta önmagának a végleges döntés jogát. Erre a kijelentésre támasz-

kodva, sokan azt hitték, hogy mintán Duca koncentrációs kísérletei nem sikerültek, az uralkodó a szakszerű kormány ki-
nevezésének mintájára most is valami meglepetésszerű megoldást tartogat az ország számára. Nem így történt. Duca kedden délután fél tíz órakor újabb audienciára nyert meghívást a királyhoz, aki időközben egyetlen más politikussal sem tárgyalt. Minden jel arra mutatott tehát, hogy a király nem kíván más megoldáshoz nyúlni. A liberális párt vezére az éjszaka folyamán már a kormány listájának összeállításán dolgozott. Ducának meglehetősen nehéz szerepe volt ebben a tekintetben. Nem volt könnyű feladat az öreg liberálisok miniszteri velleitéseit összehangba hozni az uralkodónak azzal a kívánságával, hogy lehetőleg fiatal és tetterős emberek kerüljenek az egyes tárcák élére. Bizonyos politikusokat, akik a királykérdecsben a kibékülés óta sem tanúsítottak világos magatartást, ki kellett hagyni az aspiránsok sorából. A belügyminisztérium és az igazságügyminisztérium élére energiájukról és elhatározó képességükről ismert embereknek kellett kerülniük.

a régi parlament feloszlatásával egyidejűleg ki kell tűzni az új választások időpontját is, erre vonatkozólag viszont bizonyos nézeteltérések merültek fel, amelyeknek tisztázása csak az éjszaka folyamán várható.

Ma lép hivatalába az új kormány

Az új kormány tagjai ma veszik át hivatalaik, Szerdán, vagy csütörtökön fogadják el helyeiket az új prefektusok is, miután letették az esküt a belügyminisztérium kezébe. A lépő Vaidakormány manifesztumot készült intézni az ország lakosságához, ismertette működésének eredményeit. Ugyancsak manifesztummal fordul az ország lakosságához az új Duca kormány is, mely elsősorban is rendre és nyugalomra fogja inteni a lakosságot.

„Manjunak volt igaz...”

Bucuresti-Bukarest, november 14. Manu elkészült, volt kamaraj alelnök, aki az összes erdélyi politikusok közül talán a leginkább exponálta magát Vaida mellett, a következő kijelentést tette az Adeverul munkatársára előtt:

A történetek után nem lehet szó többé közöltünk egyenlenségekről. Mind azok közöttünk, akik Vaida mellé álltak, el kell hogy ismerjük, hogy ez alkalommal is Manjunak volt igaz.

Az Adeverul hosszabb cikkben foglalkozik a nemzeti parasztpárt helyzetével és megállapítja, hogy a pártnak komoly erőpróbát fognak jelenteni a közelgő választások.

Zelea Codreanu fenyegeti Ducát

Bucuresti-Bukarest, november 14. A liberális párt hivatalos lapja, a Viitorul több ízben tett célzást arra, hogy amennyiben a párt hatalomra kerülne, fel fogja oszlatni a Vaszgárdát. A Garda című lap mai számában Zelea Codreanu nyilatkozatát közli, aki a Viitorul célsá-
saira a következőket válaszolta:

— Tudja meg Duca, hogy Románia néhány százezer vaszgárdistája közül legalább tízezer van, akiknek keze nem fog reszkenni, ha valakinek eszébe jutna feloszlatni a Vaszgárdát.

Bucuresti-Bukarest, november 14. A nemzeti parasztpárt vezetősége ma ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a párt részvesz a választásokon. Bizonyosra veszik, hogy Vaida lemond a nemzeti parasztpárt elnökségéről és helyébe Mihailchet választják meg.

Politikai körökben úgy tudják, hogy az uralkodó kívánságára Duca hozzájárult ahhoz, hogy Bukarest főpolgármestere továbbra is Dem, Dobrescu maradjon.

Duca másodszor is megbízást kapott kormány- alakításra

Kedd délután tizenkét órakor ismét kordont kellett vonni a Calea Victorieien levő királyi palota előtt, ahol hatalmas tömeg gyűlt össze, várva az uralkodó döntését. Néhány perccel tizenkét óra után a tömeg lelkes éljenzése közepette gördült be a királyi palota udvarára Duca autója. Félgyakor megérkezett Titulescu is. Egy óra tíz perckor a liberális párt vezére elhagyta a királyi palotát és a következőket jelentette ki az újságírók előtt:

— Öfelsége megbízott a kormány megalkotásával. Ma este bemutatom öfelségének az új kabinet listáját.

Titulescu a királyi palotában maradt, a király ebédén látta vendégül.

A tiszta liberális kormány-lista

A délutáni órákban Duca lakásán az utolsó simításokat végezték a kormánylistán s az önjelölték az utolsó erőfeszítéseket tették, nehogy lemaradjanak a vonatról, amely az ellenzéki sors ötövi keserű kenyeré után végre elindította a liberális élesapatot a hatalom magaslatai felé. Mindössze három tárcának a tulajdonosai voltak már napokkal ezelőtt véglegesen megállapítva: Titulescu a külügy, Uica tábornok, a II. hadtest parancsnoka a hadügy- és Dinu Bratianu a pénzügyminisztérium élén. Az is bizonyos volt, hogy amennyiben Anghelcsuból nem esz-nál miniszterelnököt a sors, úgy meg kell elégednie a közoktatásügyi tárcával. A többi tárcák betöltése körül viták alakultak ki, míg végülis a következő lista alakult ki:

Belügyminiszter: Ineuletz.
Munkaügyi miniszter: C. Dimitrid.
Földművelésügyi: Ciparianu.
Iparügyi: Tatarescu
Igazságügyi: Antonescu V.
Közlekedésügyi: Franasovici.
Lepadatu és Nistor tárcá nélküli miniszterek.
Alminiszterek: Pénzügy: Slavescu, belügy: Iamandi és Iuca, külügy: Savul Radulescu.

Alminisztereknek szemelték ki dr. Pordea, Manolescu-Strunga, Negru és Popescu Necesti liberális politikusokat. Az utóbbi Stelian Popescu sógora és volt igazságügyi államtitkár.

Duca benyújtja a listát

Bucuresti-Bukarest, nov. 14. (Az Uj Kelet tud.) Este hat órakor Duca ismét audiencián jelent meg az uralkodó előtt, bemutatva kabinetjének végleges listáját.

Az új kormány letette az esküt

Az uralkodó a listát aprobálta s hét órakor az új liberális kormány tagjai már le is tették az esküt. Az éjszaka folyamán elkészülnek az új államtitkárok és prefektusok kinevezéséről szóló dekrétumok is. Vaida Sándor már vasárnapi audienciája alkalmával ajálta blanco az utódjának kinevezéséről szóló dekrétumot, amelyben a liberális párt vezérének neve került.

Ami a törvényhozó testületeket illeti, az ezeknek feloszlatásáról szóló végzés eléreláthatólag csak kedden reggel fog a Monitorul Oficialban napvilágot látni. Az alkotmányos uzus értelmében ugyanis

Cáfolják Henderson lemondását a leszerelési konferencia elnökségéről

Genf, november 14. Cáfolják azt a hírt, hogy Henderson lemondott volna a leszerelési konferencia elnöki méltóságáról.

A hír a cáfolat ellenére sem volt egészen alaptalan. A leszerelési konferencia elnöke valóban kijelentette, hogy amennyiben rövid időn belül a leszerelési tárgyalások haladást nem

mutatnak, távozik az elnöki székéből.

A Manchester Guardian foglalkozik azzal az olasz bejelentéssel, hogy a jövőben Olaszország is csak megfigyelőként fog résztvenni a leszerelési konferencián. A lap ezt a francia-angol-amerikai leszerelési politika újabb kudarcának minősíti.

VILÁG TÜKRE

Reinhardt Párizsban

Max Reinhardt, a korszakos jelentőséget rendező tudvalevőleg kénytelen volt elhagyni Németországot. Neki talán nem történt volna különösebb baja a középkorba visszasüllyedt Németországban esetleg el is tudott volna helyezkedni. Egyelőre magasrendű művészi poszton, amíg ismét elfoglalta volna az őt megillető helyet. Azonban Max Reinhardt neve a művészetben nemcsak realizmust és a szépségnek egy új revelációját jelenti, Max Reinhardt reprezentánsa a modern haladásnak, ő maga csupa iniciativa és lendület, nem valószínű tehát, hogy a mai Németországban kibirta volna várni azt az időt, amíg az ő művészi elgondolásai érvényesülhetnek volna. Bizonyára módfelett elkeserítette volna Gerhardt Hauptmannnak, ennek a szociális eszmékből táplálkozó és szociális eszmében érvényesült írónak rut páfordulása. Új környezetet keresett tehát arra, hogy művészi zsenije érvényesüljön. Ezért emigrált Párizsba, ahol kiderült, hogy a zsidó Max Reinhardt a világ legművészeiből centrumában is újat tud alkotni.

A Németországból kitessékelte zsidó művész német zeneszerzőnek a darabját, Johann Strauss Denevérjét ülti fel eredeti rendezésben. Annak bizonyosságául, hogy ő nem tesz különbséget német és nem német között, csak a művészetet nézi és pedig legtisztább emberi érzésekkel.

Egy újságíró beszélgetést folytatott Reinhardtal a hosszú próba után. A rendező, aki egyfolytában dolgozott öt óra hosszat, nem látszott kimerültnek. Új ötletei, rendezői zsenije, roppant munkakédeve állandóan friss ébrenlétben tartja őt.

„Elmondom neki — közli az újságíró — hogy éppen most jöttem Párizsba hazából. — A nagy tudós és államférfi néhány órával halála előtt még Goethenek egy versét fordította és rendre diktálta titkáranak. Halála előtt is a nagy költő szavait idézte.

„Párizsban — jegyezte meg Reinhardt — türelmesebb volt mint a mai németek. De bizonyára Goethe is különb volt a mostaniaknál.”

Aztán párizsi benyomásairól és munkájáról beszél. Elmondja, hogy számos francia darabot nézett meg. Ugy érzi, hogy tanulmányoznia kell a francia színházi és irodalmi élet legújabb termékeit. Ő ugyan már régebből ismeri a francia művészetet, de ha itt akar élni, újra át kell éreznie az országnak és fővárosának szellemiségét és művészetét. Első benyomása mostani tapasztalatairól az, hogy minden francia szerző sokkal inkább igyekszik azon, hogy önmagát adja drámai és elbeszélő írásaiban, mint más országok írói, akik a legnagyobb súlyt mégis arra helyezik, hogy a közönség tetszését nyerjék meg.

A francia szerzőknek ezt a közvetlen ségét a németek regényeiben és színműveiben nem igen lehet feltalálni. Minden francia vígjátékban rá lehet ismerni a szerző élményeire. Ezért hatnak a francia színdarabok. Egy másik szerencsés körülmény a franciáknál az is, hogy a protekcionán abszolúte semmi szerepe a művészetben. Az igazi tehetség nem kényszerül arra a keserves ösvényre, amely másutt a züllés felé is vezethet. Aki talentumos, azt Franciaországban anyagilag és erkölcsileg is segítik. Másik méltó és szép vonása a francia művészetnek, hogy a művészet az emberi érzéseket ugyszólván minden gátlás nélkül juttatja kifejezésre. A hamis szegénység, a politikai korlát ismeretlenek ebben az országban. Tegnap próba után — mondta Reinhardt — hazamentem a Pi-

NOVEMBER 15

ek

zésésenek

& Réti

tól Targu-Mures

STI-BRASO

en már nem fo

jegyeket.

híradás szerint

ési hitelintézet

kiszagadk segít

beosztani. A

on termelt tenger

45 centet fognak

erikában életbe

mi árak újabb

szövetségi kor

t a kiskereske

oz tíz százalékos

l s ezen alul

rendelkezés fő

ellen irányul,

et veszteséggel

ette, komor

ilott le az

ág kikiáltá-

nlékünnepe

A tegnapi álla-

kirchenben ün-

Miklas elnök,

kormány tagjai

lentek meg. A

m állottak. El

plomáciát kar

knél. A köz

llottak ugyan,

városi épületek

ányzott a lo

Ringen tünte

özött karhata

s csoportosulá

ibottal lépett

rtént. Három

kitűztek isme

karhatalom

ormáról. Köz

ciáldemokrata

ottott. 225 le

kon szerdaig

t, hir szerint

ági választá

slatban az el

ban elkerül

közötti tette

ughas: Tarzan

Ára az eddigi

an fia e. re

az az eddigi

ághírű és fil-

zat két legér-

Lapkiadó

Strada Baros

Telefon: 9-77

galle színházból és a forgalmas uccán egyszerre csak látom, hogy egy férfi bucsuzik a feleségétől. Megöleli és szenvedélyesen csókolja, mintha otthon négyzeneközött történe az egész. A tömeg közül senki nem törődött az esettel, mindenki ment a dolga után. A francia nép az efajta érzésmegnyilvánulást természetesen is találja. Olyan magától értetődőnek, mint az evést és ivást.

A kis eset nagy művészi tanulságot rejt magában. A francia szindarabokban is látunk hasonló eseteket, amikor a külföld megbotránkozik. Holott ezen semmi megbotránkoztató nincs; nem egyéb, mint naiv erotikája egy őszinte népnek.

Ez az őszinteség kihat a francia nép lelkének más területeire is. Franciaországban sokkal szabadabban, frissebben, élményszerűbben lehet dolgozni, mint bárhol egyebütt. A közéletnek is ehhez a szellemhez kell igazodnia és innen van, hogy Franciaországban olyanok a közsabadságok, mint sehol a világon. Másutt a szerző kénytelen szimbólumokba rejteni mindazt, amit itt nyíltan meg lehet mondani. A saját, vagy barátjainak vidám, vagy szomorú óráit a francia szerző vigjátékba vagy drámába tudja rögzíteni. Innen van, hogy a francia szindarabokban a halálnak olyan kicsiny a szerepe és ha mégis adnának neki szerepet, akkor úgy jelentkezik, mint az életnek más formában való folytatása. Érdekes, hogy a francia irodalomban ez nem újítás, hanem egyszerűen a hagyomány szelleme. És amit az irodalomban látunk, ugyanazt lehet tapasztalni a képzőművészetben és a színeszetben. Élmény, frissesség, az élet sodrához való igazodás — ez a francia művészet.

El vagyok ragadtatva ennek az életnek rugékonyságától és ritmusától. És nehogy azt gondolja valaki hogy ilyen fel fogás mellett hely jut a slendriánység számára! Bámúlatosan tudják a franciák cizellálni mindazt, amit ki gondolnak. Ahogyan felfokozzák a drámában a hatásokat, abban pontos matematikai számítás nyilvánul meg. Egyetlen fölösleges indulatszó, egyetlen semmitmondó frázis nem található darabjaikban.

Reinhardt elmondotta, hogy a Denevér főszerepét Eisensteint Berry színészre osztotta, aki egészen egyénien fogja játszani. A börtönigazgatót Charpentier fogja játszani, a legvidámabb színész, akit a nagy rendező valaha látott.

A Pigalle színház, tudvalegőleg a párizsi Rotschildék építették, sokkal inkább áll ma az érdeklődés középpontjában, mint akkor, amikor avatták. Reinhardt, aki az új német színházat teremtette meg, a franciák dédelgetett művésze. November 23-án fogják bemutatni a Denevért, a jegyek azonban a tizedik előadásra is elfogytak.

Vágyak éjszakája

(Sajtóbemutató a Royal mozgóban)

Ezt a filmet írta és művész rendezte. Eppen ezért úgy emelkedik ki a tömegfilmprodukciónak közül, hogy nem csak szórakoztat, de művészi élményt is nyújt. Stefan Zweig, az emigrált világhírű német írónak Égő titok című novellájából készült ez a film, amely olyan témához nyúl, amelyhez csak azok nyúlhatnak, akik olyan finoman tudják megszólaltatni a lélekelezést hurjait, mint Zweig. A film rövid meséje, hogy egy svájci nyaralóhelyen a tizenhárom éves gyermek anyja egy pillanatra leszédül arról a piederasztálról, amelyre egy kamaszkodó fiúgyermek idealizmusa állította és beleszédül egy könnyű kalandba. Az éles szemű és minden életmegnyilatkozással szemben fogékony gyermeklélekben szűrődik keresztül a cselekmény és éppen ezáltal kapjuk azt a drámai és művészi élményt, mely — sajnos megszoktuk már — a legtöbb filmből hiányzik. A Vágyak éjszakája az utóbbi idők egyik legkiemelkedőbb filmje. A pazar svájci felvételek mellett végig leköt feszülten és a gyermek Schaufuss Hansban egy már kiforrott, mindennapi filmteljesítést ismerünk meg. Az anya szerepében Hilde Wagener, a könnyű kalandokat kereső szeretőben a mindig kedves Willy Forst brillírozott. A filmnek, amely osztrák produkció, kivételes sikert jósolunk Kolozsvári is.

(—)

SELECT MOZGO

Szenzációs premier!

SELECT MOZGO

A sas és a keselyű

Grandiózus repülőfilm, csodás rendezéssel, eddig nem látott izgalmas repülőfelvételekkel, meghatározó tartalommal. Főszerepekben: **FREDERIC MARCH, CAROLA LÓMBARD, CARY GRANT.** Monopol Paramountfilm

A halálos betegek, a gyűjtőtáborok internáltjai és a megrémített zsidók mind leadták Hitlerre szavazatukat

Pillanatsfelvételek a vasárnapi nagy választásokról

Berlin, november 14. A vasárnapi választás eredménye valóban hűségeen fejezi ki a német nép hangulatát. A német néphe beleszuggerták, hogy a választáson megnyilvánuló egységtől függ Európa sorsa és Németország jövője. Megfosztották a választást a pártpolitikai jellegtől, a nemzeti célok mindent háttérbe szorítottak, éppen úgy, mint 1914 őszén, mikor Vilmos császár kijelentette, hogy többé nem ismer pártokat, csak németeket. Ezerszer meg ezerszer hallották a németek hetek óta, hogy aki ma félreáll, aki ma kivonja magát a nemzeti egységből, hazaárulást követ el.

Három kérdés — három igen

A német választónak a kormány fogalmazásában tulajdonképpen három kérdésre kellett választ adnia:

1. akarja-e a békét;
2. akarja-e, hogy Németország egyenrangú fél legyen a nemzetek társadalmában;
3. akarja-e a lefegyverzés egyenjogúsítását?

Vajon ki van Németországban, aki ne akarná ezeket? A választási hadjárat vezetői összeegyeztették a nacionalizmust — a pacifizmussal.

Ez az „igen” a békének, a lefegyverzésnek és egyenjogúságnak szólt. Látszólag ellentmond ez annak, hogy a népszavazás és a Reichstag között alig van számottevő különbség. Vagyis a kormány külpolitikai állásfoglalásának helyeslői túlnyomórésben a nemzeti szocialista pártira is leadták szavazatukat. E pontnál nem szabad elfelejteni, hogy Németországban diktatura van és pedig annak a pártjának a diktatúrája, amely a választás egyedüli jelöltjeit szolgáltatta.

A német választópolgár tehát tudta, hogy szavazatával amúgy sem változtat a helyzeten és különben is jogi abszurdumnak érezhette, hogy helyeselje a kormány külpolitikai programját, de megtagadja a program egyedüli hordozóját, az egyeduralkodó nemzeti szocialista pártot.

A „nem” szavazathoz még a választási cellák négy fala között is bizonyos mértékben bátorság kellett, mert tudatosan vagy tudat alatt mindenki ott kísértett a „hátha”...

Ezek az érzelmek magyarázzák meg az óriási választási részvételt. A nyíltan hirdetett, minden egyes személyre kiterjedő ellenőrzés, a szavazástól tartózkodót az állam ellenségének Kain bélyegével látta volna el.

A halálos betegek is leszavaznak

Mindez együttvéve határozta meg a nagy nap külsőségeit. A tegnapi vasárnapnak nem választási színe, hanem nemzeti ünnep jellege volt. Nyugalanságnak, izgalomnak sehol nyoma.

Míg máskor a plakátok egész serege környékezte a választási helyiséget, a rohamcsapatok most csak egy plakátot emeltek mindenütt magasra, amelyen az igennel való szavazást hirdették.

Egyre-másra látni mentőket és szanitéceket, akik óvatosan hordágyra fektetve súlyos betegeket cipelnek az urnák elé. Gyakran vöröskeresztes ápolónők kísérik a szokatlan menet, amelynek néman enged utat a várakozók sorfala. Egyenruhás Hitler-iffjak mankón bicéző aggyastánokat és rokkantakat támogatnak az urnák elé. Autók szíjai segédkeznek a betegek vagy önmagukkal tehetetlenek szállításában.

Délután már alig látni jelvénytelen járókelőt az uccán. Mindenki feltűzte a megtett kötelesség szemellátható szimbólumát, amelyet öt pfennigért szolgáltattak ki a szavazóhelyiségekben a rohamcsapatok az igennel szavazóknak. Még sem kérdezték azokatól, akik a jelvényt kérték, vajjon valóban igennel szavaztak-e.

Mindenfelé feltűnt a rohamcsapatok erős készültsége. Egész csapatok robbantak keresztül Berlin uccáin teherautókon.

A „Führer” délután három órakor két másik autó kíséretében esőkabátban és szürke polgári ruhában előrobog Berlin centrumából, elhajt a sjemensstadti munkásnegyedbe, oda, ahol pénteki nagy beszédét mondta és nem a miniszterek szokásos szavazóhelyiségében, a már történelmi nevezetességű Fürst Bismarckhoz címzett kanonierstrasse vendéglőben adta le szavazatát, hanem a gyártelep szavazóhelyiségében. Amikor a kancellár megjelent a helyiségben, a szavazatszedők a meglepetéstől szinte dermedten fogadták. A tömeg lelkesen megjellegente a kancellárt, aki a gyár munkásaival együtt szavazott.

„Hamar esteledik. Seholsem folynak tippelések, számlálgatások, találgatások, nincs vad roham a lapok külön kiadásaiért. Az eredményt nagyjából előre tudja már mindenki, a választástól senki sem vár változást, nem rajzolódnak ki új lehetőségek a számszlopokból. Hiszen ez a csata már eldőlt, mielőtt megkezdődött volna. A számbeli része csak a statisztikusokat érdekelte.

A gyűjtőtábor foglyai is Hitlerre szavaztak

München, november 14. A gyűjtőtáborban Dachauban az összes 2243 választó-

leadta szavazatát. A nemzeti szocialista pártira szavazott 2154 és 289 szavazat érvénytelen volt. A népszavazásban 2231 volt az igen szavazat, 3 nem és 9 érvénytelen.

A zsidó betegek szintén

Berlin, november 14. A zsidókörházban a birodalmi gyűlési választásban 120-an szavaztak le; ebből nemzeti szocialistákra esett 70 szavazat, érvénytelen volt 50. A népszavazásban 122-en szavaztak, igen-nel, nemmel 12-en, érvénytelen volt 9.

Hitler túlaradó, szívből jövő köszönete

Berlin, november 14. Hitler kancellár a következő felhívást intézte a német néphez:

Német néptársak és néptársnők! Tizenöt éven át megingathatatlanul bíztam a német nép belső értékében, teljes hittel harcoltam a jövőért és túlaradó szívből mondom köszönetet a történelemben egyedül álló hitvallásért a valódi békeszeretet mellett, ugyanúgy azonban becsülettünk és az egyenjogúságunk örökös joga mellett.

Munkatársaim és én ezáltal új erőt nyerve, bátran és kitartóan teljesíteni fogjuk kötelességünket.

Berlin, november 13-án.

Hitler.

A nemzeti szocialista párthoz külön köszönőiratot intézett Hitler.

Osztrák felhivatalos támadás a választás eredménye ellen

Bécs, november 14. Az általánosan felhivatalosnak ejmvert és a kormányhoz közel álló Politische Korrespondenz című köznyomatos magánértesülésekre hivatkozva, azt írja, hogy igazán szabad és tisztes választások esetén Hitler a szavazatok ötvenszázalékát sem kapta volna meg. A munkásság legnagyobb része a kényszer ellenére már nyíltan a rendszer ellen van, amely nemcsak bérlésállítókat, hanem egész sor súlyos és kellemetlen pártadót harit rájuk. A parasztság, főleg Dél-Németországban, de a keleti területeken is, határozottan antihitlerista érzésű.

Meggyilkoltak egy orvost, hogy ne legyen megbízható tanúja a koncentrációs tábor kínzásainak

Prága, november 14. Berlinből érkezett jelentés szerint a napokban borzalmas büntény derült ki a németországi Dachauban.

Még tavaszkor a dachau koncentrációs táborba küldték Dr. Katz zsidó orvost. Eleinte, mint internált tartózkodott itt, majd, amikor arra szükség volt, beutalták őt a tábor kórházába orvosnak. Itt a megkínzottakat kezelte és hozzátartozói előtt nem egyszer annak a félelmének adott kifejezést, hogy a Hitler-terroristák nem engedik ki a táborból, anélkül, hogy őt magát is kegyetlenül meg ne kínozzák, mert

nem egyszer adott fölháborodásának kifejezést a kórházban tapasztaltak fölötte.

Ez az aggodalma tragikus módon valóra vált. Dr. Katz kikerült a koncentrációs táborból. De azzal a feltétellel, hogy el is hagyja Németországot. Az orvos a föltételt vállalta, és előke születeket tett az elutazásra. Egy nap pal a koncentrációs táborból való szabadulása előtt azonban fölakasztva tartálták cellájában. Terroristák, akik szolgálatot teljesítettek a táborban gyilkolták meg, hogy ne legyen megbízható tanúja a kínzásoknak.

Véresre verték a zsidó diákokat a debreceni egyetemen

Őrséget rendeltek ki az egyetem elé

Debrecen, november 14. A debreceni tudományegyetemen tüntetések és verekedések játszódtak le. Körülbelül háromszáz főnyi, jórészt elsőévesekből toborzódott fiatalság, bajtársi sapkák nélkül felvonult az élettani intézet elé és az anatómiai intézet bejárta előtt tüntetést rendezett a zsidó hallgatók ellen. A kapukat bezárták, de óra végeztével ismét kinyitották a kapukat, hogy a diákok eltávozhassanak. Ezt az alkalmat felhasználták a tüntetők, behatoltak az intézet folyosóira és inzultáltak a zsidó diákokat.

Többeken véres sebeket ejtettek, szemüvegeket törtek össze, kabátokat szaggattak le. A tüntető diákok megrohanták az új előadásokra érkező diákokat is, akiket szintén súlyosra bántalmaztak. Vargha Zsigmond dr. rektor a botrányos tüntetésről a következőket mondta:

Sajnálatos események történtek az egyetem területén, erről tudomásunk van. Feladatunk a legszigorúbb eszközökkel eljárni a rendbontókkal szemben, hiszen az egyetemem tanulni kell, nem pedig rendet zavarni. Az egyetemi tanács várja

a konkrét panaszokat, hogy megtöröljék a sebeket tegyen a zavargókkal szemben.

Hírek szerint a zavargásra egy incidens adott okot, amely a múlt héten játszódott le Práger Pál negyedéves zsidó orvostanhallgató és Sági László, a belklinikai egyik orvosa között. Sági egy medika állítólagos molesztálása miatt Práger a katolikus Szent Anna templom előtt arcul ütötte, mire Práger kést rántott elő és az orvost összeszúrta. Állítólag emiatt háborodtak fel a zsidó egyetemi hallgatók ellen és ezért rendezték ma tüntetéseket az egyetemen. Az egyetem központi épülete elé a rektor utasítására altértek vonultak ki, hogy őrséget álljanak. A többi épületek és klinikák előtt is őrség áll.

— Marpe Lanefes teadé után. Folyó hó 12-én, vasárnap tartotta meg a Marpe Lanefes Egyesület 2-ik sikerült teadélutánját Rosenzweig Emanuelné urnó lakásán, ahol a megjelent hölgyek ezen délutánjukat kellemesen töltötték el.

Készü

Candrea Valer

Cluj Kolozsva Kelet tud.) A nap óta folyto állapot ez, a is pontosan ug hogy most kol multu kolozs egy-két héten kat. Ok mind teendőket, kö és dologi kif reformokról s dr. pedig szer hogy nem tül Az egyik v elhalálozott

— Ugyanez mondja — tást a sok volna. Az is volna. Most kül. Igaz, kis logban, De le várostól, hog dukáltunk, volt deficités mentes költs toltunk fel, mely hiánypó lgyekezünk rendbehoztuk epieni igyek hetőségeink Kat kezdün nyitottunk, a sétatereit. A építkezéssel tük. Komoly posta mögötti

— A munk a katedrális

Me vesz

A japá

Párizs, nov zetet változo washingtoni lentések sze rök lépéseké hogy orosz semlegessége leti engedm

Szige az pá

A paics az orsz

London, mában me képviselő ügyi minis bevándorlá gyarmatüg te az alsób déseket, m las megfét tetni a kor — Az ill tegóriáját ter: 1. oly dely nélkül és 2. olyan dási enged turisták é az országi riához tar kevés. A hatóságok ilyen bev góriát ille zó az én intézkedés

Készülnek már a rezsimváltásra a kolozsvári városházán

Candrea Valer dr.-t Kolozsvár polgármesterének, dr. Dunca Jenőt, vagy dr. Giurgiu Traiant pedig prefektusnak fogják kinevezni

Cluj Kolozsvár, november 14. (Az Új Kelet tud.) A kolozsvári városházán négy nap óta folyton üléseznek. Nem kivételes állapot ez, a városatyák ugyanis ezeltől is pontosan ugyanennyit üléseztek. Csak hogy most kormányválság van és a szépmultu kolozsvári intézmények alighanem egy-két héten belül felszedik a sátorfáikat. Ők mindazonáltal üléseznek. A napi teendőket, könyvelési dolgokat, fizetési és dologi kifizetéseket intézik. Most már reformokról szó sem lehet. Deleu Victor dr. pedig széles munkatervvel jött. Kár, hogy nem tudja az egészet megvalósítani. Az egyik városatyával beszélgetünk az elhalálozott városi rezsimről:

Az intézményi bizottság pakkol.

— Ugyanez történt volna akkor is — mondja — ha az egyik községi választást a sok közül — fogoróre emelték volna. Az intézményi bizottság pakkolt volna. Most pakkolunk választások nélkül. Igaz, kis nüanskülönbség van a dolgban. De legalább mi azzal megyünk a várostól, hogy valami rendes dolgot produkáltunk. A mi költségvetésünk nem volt deficités. Ezek óta az első deficitmentes költségvetés. Intézményeket állítottunk fel, így a tatesai agyeménházat, mely hiánypótló, komoly jóléti intézmény. Igyekeztünk rendbeszedni a várost. Rendbehoztuk az utakat, aszfaltoltunk, építeni igyekeztünk. Amennyire anyagi lehetőségeink megengedték, új vállalkozásokat kezdtünk, új jövedelmi forrásokat nyitottunk, a régiakat rendbeszedtük. A sétatert, a strandot átszerveztük és új építkezéssel magasabb színvonalra emeltük. Komoly terveink közé tartozott a posta mögötti tér tatarozása és beépítése.

Ha maradhatunk volna...

— A munkálatok már folynak. Sajnos, a katedrális terének sürgős munkálatai

miatt a pénzt oda kellett fordítanunk. De ha még nyárig maradhattunk volna...

Ha maradhattak volna... Bizony, most ezt fujja Bukaresttől Kolozsvárig, Kolozsvártól Kisenevig és Kisenevtől Bazargig minden „volt” miniszter, képviselő, városatyá etc., etc.

Kik jöhetnek?

Kik jönnek? Ez a kérdés most már jobban érdekli a városi és vármegyei korifeusokat, mint a távozás keserűsége. A kolozsvári polgármesteri székbe, a hírek szerint, dr. Candrea Valer gimnáziumi igazgató, volt prefektus kerül. Candrea neve nem ismeretlen a kolozsvári városházán. Az egykori városi tanácsoknak állandó tagja volt. Kevés reform, sok taktikosság. Az intézményi bizottság tagjai az ismert liberális korifeusokból fogtak alighanem kikerülni. Ezáltal azonban főleg a fiatalokból jelölik ki majd a tanácsot.

Beszélnék még dr. Dunca Jenőről és dr. Giurgiu Traianról, ezek az urak azonban kevesebb városi tapasztalattal rendelkeznek. A helycsoportban már napok óta folyó tanácskozások során azonban határozottan az a nézet alakult ki, hogy mind ketőjüket jó helyre kell tenni. A vármegyei határozat megüresedő prefektusi állást előbb dr. Dan Partennek ajánlották fel, aki azonban nem akarja otthagyni jól menő ügyvédi irodáját a ki tudja meddig tartó prefektussággal. Így a prefektusi széknek két jelöltje dr. Dunca Jenő és dr. Giurgiu Traian. Lehet azonban, hogy egyikük mandátumot kap és akkor egyszerűbben megoldódik a kérdés.

Másfél évvel ezelőtt még egészen másféle jóslatok voltak divatosak. Hogy melyik chemarista lesz városi tanácsos s melyik képviselő... Hogy Vajda divatba jött latin citátumaihoz hűek maradjunk: tempora mutantur...

Mandzsuriában biztosra veszik a közeli orosz-japán háborút

A japánok Kína semlegességét szeretnék biztosítani.

Párizs, november 14. A távolkeleti helyzet változatlanul súlyosnak tartják. A washingtoni lapokhoz érkezett pekingi jelentések szerint a japán diplomáciai körök lépéseket tettek abban az irányban, hogy orosz-japán háború esetére Kína semlegességét biztosítsák. Altitóltag területi engedményeket is tennének Kínának

Jehoi tartományban.

A londoni Daily Express szerint Mandzsuriában biztosra veszik a közeli orosz-japán háborút. Az orosz emigránsok dél felé igyekeznek s a határvidéki mandzsuriai lakosságon is kezd pánikhangulat erősen venni. Mandzsuriába újabban több ezred sorkatonaság érkezett Japánból.

Szigoru intézkedéseket léptet életbe az angol kormány az illegális palesztinai bevándorlás ellen

A palesztinai kormány megszervezi az idegenellenőrzést az országban. Hatvan font kauciót fognak kérni ezenül a turistáktól

London, nov. 14. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Péter Macdonald képviselő meginterpellálta a gyarmatügyi minisztert a palesztinai illegális bevándorlás ügyében. Cunliffe-Lister gyarmatügyi miniszter válaszában közölte az alshózzal azokat a szigorú intézkedéseket, melyeket az illegális bevándorlás megfékezése céljából akar életbeléptetni a kormány.

— Az illegális bevándorlóknak két kategóriáját ismerjük — mondotta a miniszter: 1. olyan egyének, akik minden engedély nélkül lépik át az ország határait és 2. olyanok, akik kéthónapos tartózkodási engedélyt kapnak, mint utazók vagy turisták és az engedély lejáratát után is az országban maradnak. Az első kategóriához tartozó egyének száma aránylag kevés. A palesztinai kormány a sziriai hatóságokkal együttesen fog eljárni az ilyen bevándorlók ellen. A második kategóriát illetően a palesztinai főkörmányzó az én hozzájárulásommal a következő intézkedések életbeléptetését határozta el:

1. Külön hivatalnokokat állít be a kormány az országba érkező és ott maradó turisták elleni intézkedések végrehajtására.
2. Egy felelős kormány-tisztviselőt bíz meg az idegenellenőrzés megszervezésével. Ennek a tisztviselőnek lesz a feladata felkutatni mindazon egyéneket, akik utazókként jönnek az országba és ott szándékoznak maradni és azokat, akik vízum nélkül vándoroltak be.
3. Mindazon egyéneknek, akik átutazási vagy turista vízumot kapnak, előre fogják figyelmeztetni arra, hogy ne telepedjenek le, ne vállaljanak semmilyen munkát és ne keressenek munkalehetőséget az országban.
4. A különböző országok angol konzulátusai és utlevéllenőrző hivatalai utasítást kapnak arra, hogy minden utazótól — kivéve azokat, kik első osztályba utaznak — 60 font kauciót kérjenek letétbe vagy annak megfelelő garanciát valamely tekintélyes banktól vagy más pénzintézet

A SZEZÓN MEGLEPETÉSEI
ezek az új radiókészülékek *Standard*

GYÁRTMÁNY,
NAGYFOKU, SZE-
LEKTIVITÁS, TER-
MÉSZETES HANG,
SZINEZET

Standard

5. Azon egyének, akik csupán Nansen-utlevéllel vagy hasonló személyazonossági dokumentummal rendelkeznek, csak kivételes esetekben fognak palesztinai beutazási vízumot kapni.

— A fentiekhez még csak azt szeretném hozzáfűzni, hogy a munkásbevándorlás felévi kvótáját az ország befogadóképessége alapján állapította meg a kormány. A főkörmányzó hangsúlyozza, hogy elhatározásában tekintettel kellett lennie a nem engedélyezett bevándorlás méreteire. Rövidesen be fogják látni az összes tényezők, hogy az illegális bevándorlásnak a minimumra való leszorítása mindenkinek érdekében áll. Az engedélyezett bevándorlás számát az ország befogadóképességétől kell függővé tenni és ennek megítélése a főkörmányzó feladata. Rendkívül kívánatos, hogy csak olyan elemeket engedjünk be az országba, akik betartják a normális, legális utakat. Meg vagyok róla győződve, hogy ebben a munkában az összes tényezők támogatni fogják a főkörmányzót.

Csehszlovákia Teodor Lessing gyilkosságainak kiadatását követeli Németországtól

Öt heti fogháza ítétek egy nácit, aki helyeselte Lessing megöletését

Prága, november 14. A prágai rendőrség két tanu jelentkezett, akik Berlinben látták Teodor Lessing gyilkosait, névszerint Rudolf Eckert és Franz Zischka nemzeti szocialistákat. A tanuk kijelentették, hogy a gyilkosok Csehszlovákiából való szökésük után szeptember 1-én Nürnbergbe mentek.

A csehszlovákiai hatóságok a vallo más alapján egyenesen követelni fogják Németországtól a nagy zsidó író és tudós gyilkosságainak kiadatását.

Dobrowsky magántisztviselő és Enuber szakszervezeti funkcionárius ellen, akik azonban idejében elmenekültek a hatóságok elől. A csehszlovák rendőrség körözőlevelet adott ki a két fiatalember ellen, aminek meg is volt az eredménye, mert csakhamar sikerült őket elfogni. A leitmeritzi törvényszék tegnap tárgyalta az egyik cikkirő, Dobrowsky bűnügyét. A bíróság az inkriminált cikkeket miatt három heti elzárásra ítélte Dobrowskyt. Az ítélet megindoklásában a bíróság a cikkeket a gyilkossághoz való hozzájárulás dokumentálásának minősítette.

Leitmeritz, november 14. Teodor Lessing meggyilkolása után egy teplitzi nemzeti szocialista lapban „A marienbadi lövések” címmel egész cikksorozat látott napvilágot, melyben a cikkirők nyíltan hangoztatják, hogy helyeslik a tettet. Az egyik cikkben például a következő mondat szerepel:

„Aki ismerte Lessinget az utóbbi években és aki ismerte az egész emigrációt, az meg tudja érteni és fel tudja mérni a marienbadi tett erkölcsi jelentőségét.” A hatóságok annak idején eljárást indítottak a cikk szerzői, Franz

Prága, november 14. A prágai kerületi bíróság öt heti elzárásra ítélte Adolf Weichert nevű nemzeti szocialistát, mert nyíltan helyeselte a marienbadi gyilkosságot. Amikor áthaladt előtte egy Lessinghez hasonló, szakállas egyén, hangosan megjegyezte: „Hála istennek, hogy a zsidó kutyát lefejezték már Marienbedban!”

Egy munkás, aki hallotta a megjegyzést, odarohant Weicherthez, kétszer arculütötte és bekísérte őt a kerületi rendőrségre.

SPORT

Seregszemle a Nemzeti Bajnokság utolsó fordulójára előtt

Cluj-Kolozsvár, november 14. az Uj Kelet tud. A nemzeti bajnokság vasárnapi fordulójára után alaposan megváltozott a tabella képe. Az utolsó forduló ugyan még hozhat meglepetéseket, azonban már most megállapítható, hogy az arra érdemes egyesületek kerülnek az élre és ha pillanatnyilag olyan csapat is ért el előkelő helyezést, amely gyenge játékerejénél fogva meglepetést keltő, nem jelenti azt, hogy ezen a helyen meg is állapodott.

A bajnokság A) csoportjában a Crisana áll a tabella élén. Egy meccset kell még játszania, melyet ha megnyer 11 pontja van. A második helyen áll az AMTE 8 ponttal, a harmadikon a Kinizsi ugyancsak 8 ponttal. Mindkettőnek egy-egy mérkőzése van hátra. A negyedik helyet az Univeritatea foglalja el 7 ponttal. Hátra van még két meccse. Ha mindkét meccset megnyeri és gólarányán is javít, feltétlenül az első helyre ugrik fel, míg a második helyre (ha csak nem kap ki az utolsó fordulóban) a Crisana kerül. Ötödik helyen áll a bukaresti CFR, két lejátszandó meccsel. Sok függ eredményeitől, mert ha mindkét mérkőzést jó gólaránnyal nyerné, az előkelő helyezését AMTE és Kinizsi leszoríthatják. Hatodik a Venus 5 ponttal, hetedik a ploesti Tricolor 3 ponttal és végül az utolsó helyen a Brasovia áll 1 ponttal.

Utóbbi három helyezését aligha lehet megkérdőjelezni.

A B) csoportban már inkább az erőviszonyoknak megfelelő a tabella képe. Az első helyen a tavalyi bajnok Ripensia áll 11 ponttal. Rangsorban második a NAC 9 ponttal. Hátralevő egy mérkőzésen 6:0-ra kell győzzen, hogy a Ripensia megelőzze. Harmadik az Unirea-Tricolor 8 ponttal egy lejátszandó mérkőzéssel, negyedik a Glória CFR ugyancsak 8 ponttal és szintén egy lejátszandó mérkőzéssel. A három utóbbi helyezése között még lehetnek meglepő eltolódások. Ötödik helyen a Juventus áll 7 ponttal egy lejátszandó mérkőzéssel. Hatodik a Romania 6 ponttal, hetedik a Soimia kettővel és nyolcadik a Mures egy ponttal. Utóbbi három helyezése végleges.

Az utolsó forduló, melyet az egész ország területén, vasárnapjátának le (az Univeritatea-CFR mérkőzésen kívül) mindenestre tisztázzák fogja a helyzetet.

Morariu Albin és Pelle István Aradon és Nagyszentmiklóson

Bucuresti-Bukarest, november 14. Az Uj Kelet tud. Románia fejlődő sportéletében mindenkor esemény volt Morariu Albinak, a kitűnő kolozsvári tornász szereplése, akit az utóbbi időkben több meghívás szolgált ki vételei tehetségének bemutatására.

Tornászmutatóványainak bemutatása során esütörtökön este Aradon vendég szerepel Morariu, ahol az aradiak meghívására vesz részt egy tornászünneplén. Szombaton és vasárnap este Nagyszentmiklósról szólítja meghívására. A nagyszentmiklósi ünnepeket nagyban fogja emelni, hogy azokra Pelle István olimpiai bajnok és Antal magyar tornász bajnok is megígérték részvételüket, sőt meghívást nyertek a jugoszláv tornászövetség is.

Sporthírek

A cseh futballderbit a Slavia nyerte a Sparta ellen 2:1 (0:0) arányban.
Párizs. A délamerikai Al Pacific a Club Francaise együttesével 2:2 arányban döntetlenül végzett.
Tizenhatalmas lej prémiumot kap-

— Megjelent E. R. Burroughs: Tarzan visszatérése című regénye. Ára az eddigi 95 lej helyett 57 lej. Tarzan fia c. regény szintén sajtó alatt. Ára az eddigi 156 lej helyett 57 lej. A világhírű és filmen is játszott Tarzan sorozat két legkedesebb kötete.

tak személyenként a magyarok ellen játszó olasz válogatott játékosai.

Szovjetország sportjáról talá-lunk hatalmas tudósítást és két érdekes fényképet az egyik északi sportújságban. Az egyik képen tetőtől talpig felöltözött versenyzők ugrannak fejest a versenyszoda vizébe. Indoklás: az

usznitűdás elsősorban vízbefordulás vagy életmentés esetén fontos, ilyen esetekben pedig nincs idő a levétkezésre. Tehát versenyezni is ruhában kell. A másik képen teniszező nő látnak, akin merészen kivágott fűrűruhán kívül semmi sincs. Indoklás: minek izzadjon valaki, ha nem muszáj...

Egy fiatal feleki parasztleány agyonverte a nagyanyját az örökségért

A legény csak akkor volt hajlandó feleségül venni, ha rögtön kikapja az örökséget, mire a leány agyonütötte nagyanyját

Cluj-Kolozsvár, nov. 14. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt hirtelen meghalt Russ Maria 76 éves feleki asszony. A szomszédok rebesgetni kezdtek, hogy az öregasszony nem természetes halállal halt meg. A feleki csendőrség nyomozást indított annak kiderítésére, kinek állott érdekében megölni az öregasszonyt. Értesítették az ügyészséget, ahonnan dr. Kernbach ügyészségi orvost bízták meg a halott felboncolásával. A boncolás megállapította, hogy az asszony halála erős tárgy ütéstől ered, mely oly súlyos sérülést okozott az asszony fején, hogy az nemsokára belehalt sérülésébe. Ezután nyomozás indult meg, mely csakhamar pozitív eredménnyel végződött. Megállapították, hogy a gyilkosságot az asszony unokája, Simion Nastasia követte el, aki hosszabb ideje nagyanyjánál lakott.

Amikor Russ Marianak nemrégén meg halt a férje, arra kérte az unokáját, hogy költözzék hozzá, viselje gondját hátralevő napjaiban és ezért örökségül reahagyja házát és kis földjét.

A leány odaköltözött nagyanyjához és egyideig békése éltek egy fedél alatt. Nemrégén a leány megismerkedett egy

Cheorgita Simion nevű legénnyel, akivel megszerették egymást és a leány azt remélte, hogy a legény feleségül fogja venni. A gyilkosság előtti napokban a legény arról értesítette a leányt, hogy csak akkor veheti el már most, ha nagyanyja reahagyja vagyonát.

A leány ezt elmesélte a nagyanyjának, mire az azt válaszolta, hogy még nem tudja kire hagyja a vagyont, Natasiára vagy nővérére. Az ezt követő éjszaka az öregasszony meghalt. A feleki csendőrség nyomozása alapján a kolozsvári ügyészség letartóztatta Simion Natasiát. Az ügyészségen a leány először azt vallotta, hogy nagyanyja az emlékezetes éjszakán kétszer egymásután leesett a kanapéről és megütötte a fejét a közelben álló székben. Ő megpróbálta felemelni a földön fekvő asszonyt, de mivel az asszony nagyon súlyos testű volt, leejtette és ekkor az öregasszony a fejét is megütötte.

Az ügyészség valószínűtlennek tartotta ezt a vádemelést és elrendelte a hulla felboncolását. Dr. Kernbach, a boncolást végző orvos megállapította, hogy a halált erős tárgyról eredő ütés okozta.

KÖZGAZDASÁG

Az „agrár-olló“ a pénzügy-minisztérium külkereskedelmi statisztikája tükrében

Az export évről-évre nő, a kiviteli jövedelem ugyanakkor csökken

Cluj-Kolozsvár, november 14. A kivitel és behozatal kérdése állandóan felszínen tartott probléma. Különösen a kontingentálás óta ártak sokat a lapok erről a kérdésről és azóta több statisztika is megjelent, melyeket az Uj Kelet is ismertett.

A pénzügyminisztérium most új statisztikát tett közzé a külkereskedelmi forgalomról. A statisztika az év első nyolc hónapjáról készült és világosan mutatja, hogy milyen hatást váltott ki az agrárállamokban az a gazdasági folyamat, amelyet „agrár-olló“ neveznek. Az „agrár-olló“ elnevezés alatt azt a szituációt értjük, amelybe a mezőgazdaság kerül akkor, amikor a mezőgazdasági cikkek nem tudják olyan mértékben tartani az árakat, mint az ipari cikkek s az így előálló válság mint egy olló vágja körül a mezőgazdasági mozgási lehetőségét.

A pénzügyminisztérium statisztikájából kiderül, hogy miért nem képesek a mezőgazdasági államok adósságtörlesztési kötelezettségeiknek eleget tenni és szem előtt tartva azt, hogy a kivitel forszírozása ne rontsa az árakat, minden erejükkel az exportra kell fordítaniuk.

Az említett statisztika arról ad számot, hogy Románia a súlyos gazdasági viszonyok ellenére is aktív állapotban tudja tartani kereskedelmi mérlegét. Sajnos azonban, a tapasztalat azt mutatja, hogy az aktív külkereskedelmi mérleggel rendelkező államok is küzdhetnek valutáris nehézségekkel.

Az év első nyolc hónapjában 32.036 vagon külföldi árut importált Románia

8 milliárd 424 millió lej értékben. Kivitel 639 ezer 740 vagon áru, 10 milliárd 294 millió lej értékben. A kiviteli többletünk tehát mennyiségileg 672 ezer 294 vagon, értékben pedig 1 milliárd 859 millió lej. Az agrárállamok szerencsésnek nem mondható helyzete tehát megnyilvánul, amennyiben háromszor annyit árut kellett kivinni, hogy nem egészen 2 milliárdnyi aktívumra tegyünk szert. Az ipari cikkek jóval drágábbak, mint a mi kiviteli cikkekünk (fánk, buzánk, petróleumunk) s Romániának hallatlan erőfeszítéseket kell tennie, hogy az „agrár-olló“ szorítását ellensúlyozza.

Hogy az „agrár-olló“ szorítása mit jelent, szemléltetően mutatja az 1932. év statisztikája 1932-ben kiviteli többletünk mennyiségileg 601.735 vagon, értékben 3 milliárd 536 millió lej volt. A két év adatainak összehasonlítása mutatja, hogy az idén mennyiségileg többet kellett exportálnunk s kiviteli jövedelmünk mégis 1 milliárd 700 millió lejjel kevesebb. Az „agrár-olló“ szorítása tehát hallatlanul erősödött.

Ugyan ezt látjuk, ha évről-évre összehasonlítjuk a statisztikai adatokat. Az ipari cikkek ára rendületlenül tartotta magát, míg a mezőgazdasági cikkek ára évről-évre esett.

A statisztika a következő képet mutatja:

Évben exportálunk vag. árut értékben			
1929	173 ezer	„	9 milliárd
1930	324 ezer	„	10 „
1931	350 ezer	„	8 „
1932	300 ezer	„	6 „

Tehát, amíg 1929-ben egy vagon áru

LÁNYOK! ha egy nagy, meg ható szerelmet. FIUK! ha a bátorságot, lova giasságot és önfeláldozást.

GYERMEKEK! ha a világ legszebb állatkertjének csodáit.

ASSZONYOK! ha egy elvesztett gyermek csodálatos megmenekülését.

FÉRFIAK! ha egy igazi momentális filmalkotást.

akartok látni meg kell nézzétek a legújabb filmszenzációit:

Forradalom az állatkertben (Zoo in Budapest)

Szerdától a

CAPITOL Mozgóban

értéke 52 ezer lej volt, a következő évben az érték leesett 31 ezer lejre, míg végül 1932-ben alig 20 ezer lejt ért el.

Az árlemorzsolódás ebben az évben sem szűnt meg. Nem kell azonban sok optimizmus hozzá, hogy azt jósoljuk, hogy elérte a mélypontot, ami után már javulást kell várunk.

Központi clearing-intézet létesítését határozták el a Balkán-államok

Athén, november 14. A Szalonikiban tartott negyedik Balkán-értekezlet kiváratosnak mondotta ki, hogy a hat Balkán állam külügyminiszterei legalább évente egy ízben értekezletre üljenek össze a politikai s gazdasági helyzet megvitatására. Elhatározták, hogy ajánlani fogják a kormányoknak központi clearing-intézet létesítését, közös és egyöntetű eljárást a más államokkal kötendő vám- és kereskedelmi megállapításokról s végül közvetlen vasúti összeköttetés tervének keresztülvitelét Görögország-Bulgária-Románia között a Dunán átvezető új hid építésével.

— Emléktábla egy jótékony férfinak. A kolozsvári Zsidókórház jötevője, néhai Trattner Vilmos emléket tegnap, halálának első évfordulóján egy kórterem bejárata felett elhelyezett márványtáblán örökítette meg. Trattner Vilmos, akinek nemcsak szűkebb hazájában, Baróton ismertek, mint puritán jellemű jótékony embert, végrendeletében a kolozsvári Zsidókórházra hagyományozott 1000 dollárt és az egyesület ezt a hagyományát óhajta megfelelő módon példamással megörökíteni. Az emléktáblát dr. Sebestyén József leplezte le egy pár meleg szó kíséretében a Kórházegyesület nevében, míg a kórház nevében dr. Fenichel Mór ig. főorvos méltatta az elhunyt emberbarát emléket. Az ünnepség istentisztelettel fejeződött be.

Kultürember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:

Mire tanít a gazdasági földrajz?

tanulmánya, mely a napokban hagyta el a sajtót.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Cluj-Kolozsvár. (Első oldali mozaik) A hitlerizmus te elő a V... sít. A fra... erőfeszítés... a Hitler k... reviziójára... után Roma... ve a béke... tika határ... szerüleg a... külpolitika... és különös... lyok találk... két Európa... sák, hogy... a védelm... gyelmét... revizionista... tositson m...

Ehhez a... ból irányi... a mai Né... pontból va... eik legna... szabadon a... emelek n... és program... Franciaors... metország... jában. Pár... ryan lehets... vátka tüze... agitációt, a... kisebbségi... ordíthatják... len volt to... az antirevi... kereskedel... nista Ném... Végül az s... hogy a ro... zetek külf... lönösképpe... do" Franc... sok folyósi... függetlens... piac jónéh... Romániába... nem eseng... program.

Sok má... mellett, a... nál rendsz... vezetőknek... cíok ellen... eseti a la... uralkodó e... pontjait... Vaida kor... Hogy a k... irott tudós... helyről sz... hogy infor... mint a M... Nouá is m... jobboldal... vég nélküli... hogy „pár... badkőműve... ták Romá... Nouá, ma... kéltő tudós... audienciár... dásához ve... eláról, am... volt min... írja:

„Vaida... akinek bel... gikusabb... ha az elle... ről ellenál... to az utol... sági terve... Mihalache... nak ideje... A utpou... da expozé... ról, majd... dasági tér... désekre va... tette, hogy... várnak, V... lven kérdé...

Daladier levelet irt Titulescunak — és Szinajában megbukik egy kormány...

A Romania Noua feltünö tudósítása az audienciáról, amely a Vaida-kormány lemondásához vezetett

Cluj-Kolozsvár, nov. 14. (Az Uj Kelet tud.) Elsőnek írta meg az elmúlt héten az Uj Kelet, hogy elsősorban a szélsőjobb oldali mozgalmak büntetlen agitációja és különösképpen a fasiszta szervezeteknek a hitlerizmussal való szimpatizálása idézte elő a Vaida kormány váratlan bukását. A francia külpolitika kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy ellensúlyozza a Hitler kormányának a békeszerződések revíziójára irányuló törekvéseit és miután Románia nem kevésbé van érdekeltve a békeszerződések és a jelenlegi politikai határok fenntartásában, természetesen állást kellett foglalnia a német külpolitika ellen. Titulescu bakáni útja és különösképpen Károly és Boris királyok találkozója azt célozta, hogy a békét Európának ebben a részében biztosítsák, hogy Románia nyugati határának a védelmére koncentrálhassa minden figyelmét — és hogy megakadályozza a revizionista politikát, fegyvertársakat biztosítson magának a Balkánon.

Amit a franciák nem tudtak megérteni

Ehhez a külpolitikához, amelyet Párizsból irányítanak, szorosan hozzátartozik a mai Németországnak gazdasági szempontból való gyöngítése is. Nos, a franciák legnagyobb ámulatára Romániában szabadon agitálhattak olyan szervezetek, amelyek uton-útfélen Hitlert dicsőítették és programjukba vették, hogy Románia Franciaország helyett a revizionista Németország felé orientálódjék külpolitikájában. Párizsban nem értették meg, hogyan lehetséges az, hogy amíg Csehszlovákia tüzzel-vassal fojtja el a hitlerista agitációt, addig Romániában többségi és kisebbségi agitátorok egyaránt szabadon ordíthatják, hogy Heil Hitler. Érthetetlen volt továbbá, hogy miért támogatja az antirevizionista Románia különleges kereskedelmi kedvezményekkel a revizionista Németország bajbajutott iparát. Végül az sem indifferens Párizs számára, hogy a romániai szélsőjobboldali szervezetek külföldi tartozások fizetésének, különösképpen pedig a „szabadkőműves zsidó” Franciaországgal szembeni tartozások folyósításának azonnali és teljes felüggesztését követelték. A párizsi pénzpiac jónéhány milliárddal van képviselve Romániában s a párizsi bankárok fülébe nem cseng szférák zenéjeként egy ilyen program.

Miért siránkozik a vasgárda lapja

Sok más belpolitikai természetű ok mellett, amelyek ilyen kormány változásnál rendszerint összejárásznak, a francia vezetőknek a romániai hitlerista agitációk elleni intervenciója döntő sulyall esett a latba. Titulescu tolmácsolta az uralkodó előtt a francia külpolitika szempontjait ebben a kérdésben és ezzel a Vaida kormány sorsa megpecsételődött. Hogy a kormánybukás tényleges okairól írott tudósítások mennyire megbízható helyről származók, azt bizonyítja most, hogy információinkat ugy a Calendarul, mint a Maniu csoport lapja, a Romania Noua is megerősíti a romániai szélsőjobboldal hivatalos szócsöve napok óta végnélküli cikkeiben siránkozik a fölött, hogy „párizsi zsidó bankok” és „a szabadkőműves Franciaország” megbuktatták Románia kormányát. A Romania Noua, ma délutáni számában feltűnést-keltő tudósítást közöl a drámai lefolyású audienciáról, amely Vaida Sándor lemondásához vezetett. A lap erről az audienciáról, amely érthetően elkeserítette a volt miniszterelnököt, a következőket írja:

Vaida audienciájának drámai részletei

„Vaida Sándor elment az uralkodóhoz, akinek beleegyezését kérte bizonyos energikusabb intézkedésekhez arra az esetre, ha az ellenzék, vagy a parlament részéről ellenállásra találna a kormány. Mirto az utolsó pillanatban bizonyos gazdasági terveket felét adott át neki, amelyet Mihalacheval együtt dolgozott ki. Vaidának ideje sem volt arra, hogy a memorandum alapján kezdje a politikai helyzetéről, majd rámutatott arra, hogy a gazdasági téren, milyen energikus intézkedésekre van szükség. A király közbevetette, hogy más problémák is tisztázásra várnak, Vaida csodálkozva kérdezte: milyen kérdésekről van szó? A király erre

feltette a kérdést, tud-e Vaida arról a lévélről, amelyet Daladier intézett Titulescunak. Vaida meglepődve és kellelenül jelentette ki, hogy nincs tudomása. Erre a válasza a király megállapította, hogy furesán néz ki a kormány tagjainak „harmonikus együttműködése”, ha a miniszterelnöknek egy ilyen dolog nem jut tudomására.

Daladier, Vaida és a vasgárda

— Ebben a levélben — mondotta a király — a volt francia miniszterelnök azt írja, hogy külföldön filogermánnak tekintik a Vaida kormányt és azt hiszik, hogy ez a kormány támogatja a romániai hitlerista megmozdulásokat. Vaida tiltakozott ez ellen, mire a király megjegyezte, hogy bizonyos információk sze-

rint a vasgárdát is támogatja a kormány. Vaida ezt is tagadta.

És a gazdasági program

Ezután a király szemére vetette Vaidának, hogy a kormány nem eléggé elővigyázatos. A Cultur Patriei gyűlésén nyugalmozott tábornokok élesen támadták a koronát, anélkül, hogy a kormány előzetesen, vagy utólag bármilyen intézkedéseket is tett volna. A beszélgetés ezután ismét a gazdasági helyzetre terelődött. A király megkérdezte, van-e a kormány valamelyes gazdasági programja. Vaida igenlően válaszolt.

— Ki csinálta ezt a programot?
— Mirto és Mihalache — hangzott a válasz.
— No és Madgearu?

— Madgearu nem osztja teljesen — válaszolta Vaida — de majd őt is közös nevezőre hozzuk.

Az uralkodó sokatmondóan mosolygott és így szólt:

— Lehetetlen dolog ilyen fejetlenség mellett kormányozni. A miniszterek nem értenek egyet egymással, a párt pedig dezauválja őket. A kormány nem képes uralni az anarchikus mozgalmakat és megvédeni a korona presztízst.

Vaida így válaszolt.

— A helyzet rendkívül súlyos. Minden lehetőséget elkövetünk és rendet teremtetünk az állam pénzügyeiben. Törvényeinket kedvezően fogadta a közvélemény. Felség, mindent feláldoztam, hogy megvédjem a korona presztízst és felségedet szolgálhassam. Találkoztam barátaimmal s magam is vállaltam azt, hogy gyűlöletessé váljak, de hát mit tehetek én róla, ha az emberek gyűlölik a kamarillát...

Az uralkodó idegesen felbeszakította: — Tegye azt, amit egy miniszterelnöknek ilyenkor tennie kell.

Eddig a Romania Noua cikke. Bizonyos túlzásoktól eltekintve, a tudósítás autentikusnak látszik. Midőn Vaida elhagyta a királyi palotát, nem volt már miniszterelnök.

*Ha fogának
románcát kimélni
akarja*

és mégis azt óhajtja,
hogy fogai fényesek
és fehérek legyenek,
csak

ODOL-fogpépet
használjon.

Az ODOL-fogpép
finoman megörölt
porból készül és meg-
tisztítja fogait, anél-
kül, hogy ártana az
érzékeny fogrománc-
nak. — Az

ODOL

FOGPÉP

nagymennyiségű kolloid alkotórészt tartalmaz és ezért alaposan megtisztítja a fogakat, meg-
szabadítja őket mindenféle kellemetlen szagtól, festékanyagtól és tisztálanságtól!

Befejezett tény a Szovjet elismerése Amerika részéről

A nehézségek ellenére is létrejön az orosz-amerikai megegyezés. Elhuzódása ellenére is kielégítő eredményeket mutathat fel az amerikai-orosz eszmecsere

Washington, november 14. Az elmúlt éjszaka folyamán Roosevelt félháromig tárgyalt Litvinovval s az eszmecsere egész napon át folytatótt. Beavatottak információi szerint a szovjet elismerése most már tényleg elhatározott tény s még csak a Kerenszki-kormány adósságai nak rendezése és az orosz-amerikai kereskedelmi szerződés néhány részletkérdése okoz némi nehézségeket. Ennek ellenére angol diplomáciai körökben nem kételkednek abban, hogy a nehézségek ellenére is létrejön az amerikai-orosz megegyezés. A távolkeleti események az amerikai-orosz közeledést parancsolólag sürgetik.

A Matin távirata közli, hogy az amerikai-orosz eszmecsere elhuzódása ellenére

kielégítő eredményeket mutathat fel a két birodalom gazdasági kapcsolatainak kiépítése és a külpolitikai együttműködés terén.

Washingtoni politikai és diplomáciai körökben bizonyosra veszik, hogy a de jure elismerés proklamálása most már soká nem késhet.

A Daily Telegraph szerint Roosevelt elnök a háboru előtti és háborus orosz államadóssági kötvények birtokosainak nyomására határozott ígéretet akar szerezni a szovjettől a régi adósságok rendezése ügyében. Ez a körülmény és az amerikai-orosz kereskedelmi szerződés néhány részletkérdése hátráltatja a tárgyalások előrehaladását.

Egyébként az amerikai ujjáépítési hivatal az arany beváltási napi árat 33 dollár 75 centben állapította meg. Az angol font Newyorkban a tőzsdén tovább emelkedett s még a francia bank is gyengült az angol fizetőeszközzel szemben. Az amerikai nagykövetség vajmi keveset tud a washingtoni kormány külföldi aranyvásárlásairól s jövőbeli irányu szándékait is sűrű homály fedi.

Egyidejű jelentés szerint az Egyesült Államokban lázasan készülődnek a szeszimport engedélyezésére. Egyik amerikai cég máris ötmillió dollár értékű szeszitált rendelt külföldön. A lapok értesülései szerint a kincstári hivatal 1000—1500 dollár letétet követel majd azokról, akik italmérséssel kívánnak foglalkozni.

LIGETI SÁNDOR: A BÜVÖS ERSZÉNY

REGÉNY

31-ik közlemény

Egy nap az EWAG üzemeinek nagy tanácsa, mely állandóan az igazgatás és ügykezelés egyszerűsítésén dolgozott, különben lehetetlen lett volna a most már milliókra menő lélekszámot elért alkalmazott-táborat rendben tartania, elhatározta, hogy a pénzbeli munkabért megszünteti, mert ez nehézséget teszi az elszámolásokat. Azon az alapon, hogy a különböző szellemi és testi munka kategóriáit állították fel, határozták meg az egyes dolgozó kategóriák természetben történő javadalmazását, csak azoknak a kiadásoknak a fedezésére, melyeket az EWAG körén kívül költöttek el az alkalmazottak, például utazások, luxuscikkek, állapítottak meg bizonyos zsebpénzszertű illetményt, mely azonban a természetben adott járandóságok értéke mellett teljesen elenyésző volt.

Igy észrevétel nélkül és lassan egy óriási körforgás indult meg: az EWAG-on belüli termelés és fogyasztás körforgása s az EWAG-iskolák gondoskodtak arról, hogy a munkások és alkalmazottak ennek a körforgásnak tudatos tényezőivé legyenek. Az áruházakban és egyéb eladási helyeken az áruból befolyt összegek szolgálták a nyersanyagok beszerzésére s azon szolgálatok megfizetésére, melyeket nem a társaság alkalmazottai láttak el. S mennél jobban nőtt és terjeszkedett a vállalat, annál inkább csökkent az aránylagos költség, annál inkább szállíthatóak le a termelvények árait, viszont annál bőségszebben láthatóak el az EWAG kötelekbe tartozó dolgozókat. Most már ezek munkájára jórészt arra irányult, hogy önmagukat lássák el. Részt vettek egy nagyszabású termelési sokágu, de egységesen irányított s közös célú munkájában s ennek a munkának az eredménye rájuk nézve az volt, hogy az összes termelvények szétosztásában anélkül részesedhettek, hogy az eddigi árusere-forgalomban szükséges pénz intenzív igénybe vették volna. Ez a nagy termelési és fogyasztási körforgás mindjárt a tökéletesedett az EWAG körén belül, s a haldokló nyugati kapitalizmus és a küzködő s még pénzgazdalkorás alapján álló, s ezért elhibázott orosz kollektivisták kísérlet között egy győzelmesen előrenyomuló, új gazdasági rend hajnalát jelentette.

11.

Ralin maga is ép oly életmódot folytatott, mint akármelyik munkatársa. Lehetőleg az EWAG termékeit használta, különleges luxuscikkek a legdrágábbakban vásárolt, s lakása valóságos muzeuma lett az EWAG gyártmányai. Jagowné akárhányszor EWAG-konzervvel oldotta meg a késő estig dolgozó, s rendetlenül hazatérő Ralin vacsoráinak kérdését, melyekhez a kenyéret is az EWAG egyik kenyérgyára szolgáltatta. Még a Karstadt-áruházban vett butorait is kicseréltette saját gyártmányokra. Volt egy igen kedves, magas támlásszéke, melyben ebéd után pihenve, pipázva olvasgatótt, s melyben sokszor el is szundított ezt megtartotta, de mindig az volt az érzése, hogy ez a butor darab idegen a töbitől, afféle mostohagyermek.

Eros munkában, szerényen, esendően élt, változatosságot csak az hozott életmódjába, ha barátaival, Berliner doktorral, Elster Harrival vagy Mayerrel töltötte el az estét, néha nagyobb társaságban. Igen szerette a telepek látogatását, mindegyikben volt egy-néhány vendégszoba, úgy, hogy sokszor napokat is eltöltött egy-egy ilyen helyen, amikor a szükséges újítások s az ott lakók különös kívánságai után érdeklődött. Örült annak a bizalmas testületi szellemnek, melyet a telepek kifejlesztettek, s mikor részt vett valamely telepviláson, ahol a közös kérdéseket vitatták meg, mindig el volt ragadtatva néhány olyan hozzászólástól, mely különös szeretetet és hozzáértést mutatott az EWAG-családok közös ügyei iránt.

Ralin, mint a társaság alelnöke — az elnöki tisztséget a német közelet egy kitünősége, egy volt szociáldemokrata miniszter töltötte be — évenként kétszer látogatta meg a külföldi érdekeltségeket. Mindenütt fejlődést s az elsőrendű fogyasztási cikkeknek szinte monopoliumszerű árusítását tapasztalta s ezért hozzájárult, hogy évről-évre egy-egy új államban vesse meg lábát az EWAG. Nem győzött azonban bosszankodni azon, hogy az egyes államok kereskedelmi politikája mennyire ellentétes irányt képviselt, s a fennálló vámrétegek mennyire gátolják és drágítják a szabad forgalmat. Arra törekedett, hogy az egyes államok különleges gyártmányait jobban oszthassa el, a nemzetközi munkamegosztás előnyeit jobban használhassa ki és sok gondot okozott az a számtalan, szinte középkorba illő nehézség, melyet az állami bürokratizmus idézett elő a nemzetközi árusereben.

Franciaországban néhány olyan selyemgyárra tette rá kezét, melyekben kitünő és olcsó selymet tudott termelni, olcsóbbat és jobb minőségűt, mint a német gyártmányok, le kellett azonban mondania arról, hogy francia selymet a német áruházakban is forgalomba hozzon, mert a közbelső vám az árut erősen megdrágította volna. A haszonra nem dolgozó EWAG-gyáraknak nem volt szükségük védővámokra, melyek nem is egyebek, mint a fogyasztó közönség külön adói a gyártó lajdonosok javára. Az EWAG érdeke a szabad forgalom s a könnyű és gyors nemzetközi érintkezés volt, s ezért Elster Harry hatalmas sajtókampányt indított minden államban, ahol az EWAG lábát megvetette, a szabadke-

reskedelem elősegítése és a vámok megszüntetése érdekében.

Ralin bámulta Harry ötletességét, alaposágát és sokoldalúságát, aki igen sokszor kitünő diplomata képeségeket árult el, mikor egy-egy állam kereskedelmi miniszterét vagy államtitkárát szólaltatta meg az EWAG valamelyik ügyével kapcsolatban. Majdnem állandóan uton volt, minderről tájékozódott és ha Berlinbe érkezett, irodájában olyan sürgős-forgás, írógépkattogás volt látható és hallható, amilyet Hagen és Weisitz nyugodt, egyenletes tempójú irodájában sohasem észlelhettek.

12.

Másról is nevezetes lett Elster Harry irodája. Itt dolgoztak a legszebb EWAG-lányok, akiket Harry maga válogatott ki az ajánlkozók közül. Nem túrt maga mellett mást — így szokta volt mondani — csak akire öröm ránézni, s a legügyesebb gépirónó sem kerülhetett hozzá, ha külseje nem ütötte meg azt a mértéket, melyet Harry válogatását eszközölte. Eleinte sok baja támadt a személyzeti ügyek igazgatójával, aki túlságosan bürokratista volt ahhoz, hogy Harrynak ezt a gyengejét megértse, de szívósságával, mellyel a neki meg nem felelő személyzetet visszautasította, mégis csak szert tett arra a „virágoskertre”, melyet annyit emlegettek Harry barátai.

Nagyvilági életet élt, igen szerette Berlinit éjjel, s mint vérbeli újságitrónak, nehezére esett mindig, hogy hajnal előtt fekjüdjék le. Gálans kalandjai ismertek voltak a berlini társaságban s kirándulásaira nem egyszer Ralin is elkísérte.

Ujabbban valami kis exotikus lebuji jött divatba, az Ázsziabar, a Kurfürstendamm egy mellékecskéjében, ahol a tulajdonos valódi ázsiai táncosnőket szervizolt a fantasztikus árú pezsgő és a különleges barjitok mellé. Némelek szerint egy titkos helységben ópiumot is szívtak, de erre sem Harry, sem Ralin, mint egészséges emberek, nem vándoroltak, hanem megelégedtek azokkal a szükséges kis erotikus kitérésekkel, melyek nagy elfoglaltságuk mellett sem voltak elfojthatók.

Folytatjuk.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMAN OPERA MÜSORA:

Szerdán este fél 9 órakor: Szevillai borbély.

Pénteken este fél 9 órakor: Cigánybáró.

A temesvári operett társulat műsora a Magyar Színházban:

Szerdán este félkilencor: Dubarry.

ROYAL-MOZGÓ MÜSORA

Ma, szerdán: 3, 5, 7 és 9 órakor: Vágyak éjszakája. Stefan Zweig Egóttok c. művének filmváltozata. Fősz: Willy Forst, Hilde Wagener (Reinhardt.)

SELECT-MOZGÓ MÜSORA

Szerda 5, 7 és 9 órakor:
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
A sas és a keselyű. Izgalmas repülőfilm, eddig nem látott szenzációs felvételekkel. Főszerepekben: Frederic March, Carola Lombard.

URANIA-MOZGÓ MÜSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
A láthatatlan gárda. Megrendítő kém történet. Főszerepekben: Brigitte Helm, Karl Ludwig Diehl, Theodor Loos.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Megjelent Ch. N. Bialik

a legnagyobb élő héber költő történelmi szövege a zsidó néphez:

Halacha és Agada

Dr. Kohányi Rezső magyar fordításában.

Ára 10 lej

Megrendelhető az Aviva-Bariszia Nőszütiánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 32. (II. emelet)

RÁDIÓ MÜSOR

Szerda, november 15.

Bukarest. 19.20: Grammfón. 20.45: Ének. 21.05: Hárfá. 21.50: Román zene.
Budapest. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. — 12.05: Balalajkazené. 4: Előadás. 8.30: Liszt művei. 10.15: Időjárás, majd éghányzene.

Bécs. 17.55: Wagner: Az Istenek alkonya c. opera. 23: Grammfón.
Berlin. 19.45: Beethoven V. szimfónia. 22: Könnyű és tánczene.
Breslau. 21: Kamarazené.
Heilsberg. 17.50: Szopránadalok.
Stuttgart. 22.45: Grammfón.
Varsó. 20.15: Dalok és gitárzene.
Milánó. 21: Opera.
Róma. 21: Operaközv.
Prága. 20.05: Szimf. hangv.
Pozsony. 19.25: Cselló és zongoraszonáták.
Brünn. 19.40: Rijnmszkij-Korszakov és Csajkovszkij művei.
Kassa. 16: Fuvózené.
Belgrad. 16.45: Grammfón.
Stockholm. 21.20: Schumann, Debussy, Casella műveiből.

Csütörtök, november 16.

Bukarest. 19.40: Rossini: Szevillai borbély.
Budapest. 6.45: Torna. 1.30: Ének. — 7: Előadás. 7.30: Verdi: Rigoletto című operája. 10.40: Jazz.

Bécs. 17.15: Szoprán. 21: Filharmonikus hangv. Olasz mesterek művei.
Berlin. 20.05: Filharmonikus hangv.
Langenberg. 23: Könnyű és tánczene.
Varsó. 21.15: Könnyű zene dalokkal.
Milánó. 21: Opera.
Róma. 22: Toscanini népdalok.
Prága. 19.10: Dales.
Pozsony. 17.25: Grammfón.
Brünn. 22.05: Smetana hangv.
Belgrad. 21.30: Népdalok.
Svájci Romand Adó. 20.30: Filmdalok. tenor és bariton.
Stockholm. 20.15: Hangjáték.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri költségnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírt hirdetések 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Kiadó különbejáratu, szép butorozott szoba egy vagy két személynek, fűdőszobahasználattal, esetleg zongorával. Ertekezni 12—5-ig Erzsébet ut 38. I.

Allást keres bizalmi állást önként otthagató 27 éves zsidó férfi. Elmenne rakárnoknak, könnyebb jrodaji munkára, pénzbeszedőnek vagy bármilyen bizalmi állásba. Jó referenciák. Szíves érdeklődést „Szerény igényű” jelígre a kiadóba kér.

Válogatott gesztenyét, szilvát, diót, mogyorót, gombát szállít megfelelő előleg ellenében utánvétellel legjutányosabban. Roóz, Täuti de sus, Baiamare.

Keresek 4 vagy 5 szobás komfortos lakást belvárosban május 1-re. esetleg hamarabb is. Dr. Krausz, Pjata Mihaj Viteazul 3.

Csillárt és modern esőbutort készít Grünwald Jacob fémpipari üzema. Cluj C. Decebal 23. (v. Rudolf u.)

Urileány varrodába, kötődébe vagy úrletben állást keres. Cim a kiadóban.

Megbízható jó kóser házikoszt 3 fogásos 20 lejért kapható. Cim a kiadóban.

Segédlet fióközlet vezetéséhez 50—100 ezer lej biztosítékkal keresek. Ajánlatokat „Vegyeskereskedő” jelígre a kiadóba kérek.

Két szoba, fűdőszoba belvárosban olcsón kiadó. Irodának, rendelőnek is alkalmas. Cim a kiadóban.

— A királ Brian szobr Action Franc merik, hogy lezésre váro. a francia rojt gálták meg.

— Általáno das az északi entik: Az ész nos baloldali jedt. Az Alef és a világ leg ezeresztendős nökévé a szoc választotta m

— H. Farbs konzulja. Va hard Hausner a Zsidó Távir rövidesen meg Heschel Farbs a cionista exe foglalni. Igy P sza régi lengy nem véglegesé ban.

— Jölsikerü lupényi zsidó Kulturpalotába pénycik, haner számban vették kezetre és nem küi. A vulkani ján háromfel elő az „Édes el dezésében. Sz ének számmal é vits testvérek, Barkóczy Lászl Inci, Teszler Jé közönség lelkes A mulatság a dam hangulatba ban öv. Kohn né, Dávid Lázár dr. Rosenthalné gerné, Róth Al részt, a férfiak Engelstein, Jak Rosenwasser és tekintélyes jöve eára.

Kuncz Aladár los ágyán fejezt nagyszerű reg évek egyik leg A tüneményes könyvnap díszk ron, díszes vász A-benaeum kí könyvkereskedés Lepagenál Kvár. zékét.

— Gyomor- és ság, migrén, kin szorulás, rémes rosszullet, esökke esetben megszün leg naponként r szik egy pohár sef” keserűvizet.

— December e könyvnyakban K zepségű háromfe Szeptember vége or életének egyi egéredkebb szá öltőnek Pila An ői cigányleányna zemünk elé. A kö sze 40 lej, amé ron lej 100. A n ra magasabb les epig a szerző, K öfizetési összeg vram lanu 18.)

— Nahum Szok miniszternél. Vars m Szokolov a Je sta Világszervez an meglátogatta miniszert, akivel tési folytatott. A alások során meg lom aktuális kér szágok zsidóságá ügyminiszter m t a zsidóság mai ontette Szokolov vetségnél, mint politikai fórumo zsidó követelé

HIREK

— A király rikkancsai rongálták meg Briand szobrát, Párizsból jelentik: Az Action Française utolsó számában beismerik, hogy Briand Trobeurdinben leplezésre váró szobrát a király rikkancsai a francia royalista párt megbízásából rongálták meg kalapácsütésekkel.

— Általános baloldali politikai eltolódás az északi országokban, Londonból jelentik: Az északi országokban most általános baloldali eltolódás Izlandra is átterjedt. Az Alething, Izland törvényhozása és a világ legrégebbi parlamentje, amely ezerszázötven évvel ezelőtt alakult, elnökévé a szociáldemokrata párt vezetőjét választotta meg.

— H. Farbstein Lengyelország telavivi konzulja. Varsóból jelentik: Dr. Bernhard Hausner a telavivi lengyel konzul a Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint rövidesen megvált hivatalától és helyét Heschel Farbstein a Mizrahi vezére és a cionista exekutive volt tagja fogja elfoglalni. Így Farbstein nem költözik vissza a régi lengyelországi lakóhelyére, hanem véglegesen letelepedik Palesztinában.

— Jölsikerült mulatságot rendezett a lupenyi zsidó Nőegylet szombat este a Kulturpalotában, melyben nem csak lupenyiek, hanem a Zsilvölgyéből származók is részt vettek. A rendezés főszereplői voltak a népszerű és nemzeti érzelmű népdalok. A vulkáni műkedvelők Bónyi Adorján háromfelvonásos vígjátékát adták elő az „Édes ellenséget” Spitzer Béla rendezésében. Szerepeltek Niciu Veronica énekeszettel és a szinadarabban Markovits testvérek, Spitzer Béla, Katz Aladár, Barkóczy László, Katz Sára, Berkovits Inei, Teszler Jolán és Lövinger Jenő. A közönség lelkesen tapsolta a szereplőket. A mulatság a reggeli órákig tartott vidám hangulatban, a rendezés munkájában özv. Kohn Salamonné, Róth Vilmosné, Dávid Lázárné, Schwartz Vilmosné, dr. Rosenthalné, Labin Mórné, Zuckerbergné, Róth Alice, Lebovits Tekla vettek részt, a férfiak részéről Kálmán Alfréd, Engelstein, Jakobovits, Friedmann Jenő, Rosenwasser és még sokan. A mulatság tekintélyes jövedelmet hozott a jótékony célra.

Kuncz Aladár: A fekete kolostor. Halálos ágyán fejezte be a nagytehetségű író nagyvárú regényét, amely az utolsó évek egyik legnagyobb szenzációja volt. A tüneményes sikkert aratott regény könyvnapon díszkiadásban, hófehér papírral, díszes vászonkötésben, 550 old., az Athenaeum kiadásában 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kvár, Kérjen Athenaeum jegyzéket.

— Gyomor- és hasbántalmak, izgékony-ság, migren, kimerültség, szédülés, szív-szorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség sok esetben megszűnnek azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorral megiszik egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— December első felében jelenik meg könyvnyomtatásban Kibédi Sándor művészi szépségű háromfelvonásos szinadarabja, a „Szeptember végén”, amely Petőfi Sándor életének egyik legkézzelérhetőbb ismert, de legérdekesebb szakaszát, a nagy magyar költőnek Pila Anikóval, a szépséges kolozsvári cigányleánnyal való szerelmét állítja szemünk elé. A kötet előfizetési ára mindössze 40 lej, amatőrpéldány finom papírral 100. A megjelenés után a kötet ára magasabb lesz. Előfizethető csak tíz napig a szerző, Kibédi Sándor címén az előfizetési összeg beküldésével (Cluj, str. vram Ianeu 18.)

— Nahum Szokolov a lengyel külügy-miniszternél. Varsóból jelentik: Dr. Nahum Szokolov a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke tegnap déltől meglátogatta Beck lengyel külügy-minisztert, akivel hosszas politikai beszélgetést folytatott. A két államférfi a tárgyalások során megvitatta a cionista mozgalom aktuális kérdéseit és a különböző országok zsidóságának helyzetét. Beck külügyminiszter mély megértést tanúsított a zsidóság mai problémái iránt és kiemelte Szokolovnak, hogy egy a Népszövetség, mint a többi nemzetközi és politikai fórumok előtt támogatni fogja a zsidó követeléseket.

— Január elsejével megszorítják a franciaországi faimportot. Párizsból jelentik: A faimportot január elsejével megszorítják. A behozatali kvótát le fogják szállítani és fenntartják a kontingentálást. Kvótán felül csupán árneserével lehet fát importálni Franciaországba.

— Új vámemelések lépnek életbe Angliában. Londonból jelentik: Ugy hírlik, hogy a vámfegyverszűnet Anglia részéről történt felmondása révén december 6 után új vámemelések fognak életbe lépni.

— Javul az angol uralkodópár lányának állapota. Londonból jelentik: Harewood herceg felesége, az uralkodópár leányának állapota javul. A hercegnő napok óta napokban nem egészen sima lefolyású vakbélgyulladásal megoperáltak.

— Vuillemin francia tábornok légi raját a Szahara felett repül. Párizsból jelentik: Vuillemin tábornok légi raját jelenleg a Szahara felett repül. A 25 ezer kilométeres afrikai utra startolt repülőraj 28 gépéből már csak 25 van utban. Három gép a harmadik közben ismét leszállás idején olyan súlyosan megrongálódott, hogy az utat nem folytathatták.

— Nagy Endre: Öreges kalauza. Ára füzve 54 lej. Ez a könyv az öreg emberek rehabilitálása. Kalauza az öregeknek, akik megtagadják, hogy az életalkony is szép, ha az ember megfelelő szemszögből nézi és azt akarja kiélni benne, ami valóban szép és élvezhető. De kalauz a fiatalok kezében is, akiket megtanít az öregek megértésére. Nagy Endre nem vádol, nem cáfol, csak elmondja az igazat. Több mint védő vagy ügyész... író. Jóság, művészet és bölcsesség muzsikál ebben a könyvében. Tanítás és vigasztalás van benne. Erő ember lélek. Oda való minden öreg és minden fiatal ember kezébe.

— Egy jövedelemnélküli szegény öreg asszony, akinek a mindennapi kenyere sincsen meg és sem fája, sem meleg ruhája nincs télen, arra kéri a jószívű embereket, hogy valamivel segítsék, akár természetbeni adománnyal, akár pénzzel. A támogatást kéri az Uj Kelet kiadóhiva talába beadni, str. Baron L. Pop 10. (vlt Brassai u.)

— Brooklyn felett lezuhant egy utas-repülőgép. Londonból jelentik: Brooklyn felett egy repülőgép, amelyet a vezetésben járatlan fiatal emberek négytagú s jórészt illuminált társasága bérelt helytelen vezetés következtében lesodorta egy templomtorony keresztjéig, egy liget fái-nak koronáin végigsöpört és végül lezu-hant. A négy utas közül hárman életüket vesztették, a negyedik megsebesült.

— Kényszerleszállást végzett a Lindbergh-házaspár. Madridból jelentik: A Lindbergh-házaspár Santona közelében kényszerleszállást végzett. Egyikük sem sebesült meg, de gépjük súlyosan megrongálódott. Emiatt és a tartósan rossz idő-járás következtében Lindberghék lemondottak arról, hogy tovább folytassák európai repülő körútjukat.

— Bezárult a esikagói vilákiállítás. Newyorkból jelentik: A május 27 óta tartó esikagói vilákiállítás bezárult. Eladtak 23 millió 300 ezer belépti jegyet. A jövő év folyamán a kiállítást újra meg fogják nyitni.

— Folyik Törökország iparosítása. Párizsból jelentik: Az Agence Economique et Financiere közli, hogy Törökországban folyik az iparosítás, de azért még sok olyan cikk van, amelyeket megfelelő minőségben és mennyiségben még nem tudnak előállítani, így elsősorban papír- és üvegáruk, mezőgazdasági gépek, vegyészeti cikkek, textilfeldolgozó gépek, kender- és jutaárak.

Az üde nők kedvelt pudere

5 fleurs
POUDRE
FORVIL

— Az Arvagondozó első mesedélutánja. Már most lázasan folynak az előkészületek a kolozsvári zsidó arvagondozó első mesedélutánjára. A csöppségek Rosenfeld Piri tornatermében (Karolina-tér 2.) próbálnak már hetek óta és a kitűnő tornatanárnő igaz odaadással és szeretettel végzi a gyermek-szereplők be tanítását.

— Halálos szerencsétlenség történt egy galaci bérpalota építkezésénél. Galacból jelentik: Tegnap halálos szerencsétlenség történt egy galaci bérpalota építésénél. Gheorghie Ghimbăsiu és Frantz Gheorghidi munkások az egyik meglazult állványról mintegy tíz méter magasságból a földre zuhantak. Ghimbăsiu kórházba szállítása közben meghalt, míg a másik munkás súlyosan megsebesült. A rendőrség megindította a nyomozást annak kiderítésére, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— Gyermekfelruházás az Arvagondozóban. A zsidó jótékony-ságnak lélekemelő ünnepe zajlott le vasárnap délután a kolozsvári zsidó Arvagondozóban. Száz zsidó árva jelent meg az Arvagondozó helyiségében. Rongyosak voltak, Kisejűk-ről, tekintetükön legett a nagy zsidó szegénység, a nagy zsidó nyomor, melynek enyhítése a zsidó társadalom elsőrendű feladata és kötelessége. A szegény árva-knak nem kellett sokáig várnok. Csakhamar megjelent előttük az Arvagondozó vezetője dr. Leitner Fülöp elnökkel az élén és a vezetőség tagjai 100 cipőt osztottak ki az árva gyermekek között, majd száz télikabátot vettek fel méretet, melyeknek kiosztására a közeli napokban kerül sor. Az Arvagondozó a téli rendezvények és mesedélutánok jövedelmeiből fogja fedezni a téli gyermekfelruházás költségeit. A vasárnapi felruházás aktusában dr. Leitner Fülöpön kívül dr. Leiterné, dr. Neumann Gézné, Briszkné, Steiner és Steinerné, Grünwald és Grünwaldné, valamint Goldberger-né vettek részt.

— Uj életkedvet kap, ha szabad idejét jó könyvek olvasásával tölti el. Rendelje meg öt könyvből álló szépirodalmi sorozatunkat, melynek ára csak 88 lej, és magában foglalja: Karinty Frigyes: Gyilkosok. Schnitzler: Beata asszony meg a fia. Pierre Loti: Izlandi halászkor. Kafka Margit: Csendes válságok és Dar-udet; Jack c. világhírű művét. Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya az összeg és portókölség előzetes beküldése mellett.

— November végén jelenik meg Feucht wanger Lion „A ZSIDÓ HÁBORÚ” e. nagysikerű regényének magyar fordítása. Egy-öskultúrának és egy népnek tragikus bukását tárja elénk a szerző legújabb művében. Főszereplője nem is ember, hanem egy szimbólum, a jeruzsálemi templom; tartalma két világnézet: a haladó, a mindent eltérő nyugati, római és hagyományokban gyökerező, misztikus keleti zsidóság összeütközése. A szép kiállítású könyv ára két kötet egyben kötve 114 lej füzve, két kötetben ára 54 lej. Előjegyzések és megrendelések eszközölhetők az Uj Kelet könyvosztályánál, az 58 szeg és 10 lej portókölség előzetes beküldése mellett, vagy megjelenése után utánvétellel azonnal szállítjuk.

A legnagyobb élmény! A legcsodásabb film!

Világvárosi bemutató!

„Vágyak éjszakája”

Stefan Zweig Németországban máglyára vetett és kitiltott művének filmváltozata.
Fősz.: WILLY FORST, HILDE WAGENER (Reinhardt színésznő)

Premier ma, szerdán a

Royal Mozgóban

Számozott jegyek elővételben a mozipénztárnál.

— Tűz a lisszaboni gyarmatügyi kiállítás csarnok irodahelyiségében. Lisszabomból jelentik: A gyarmatügyi kiállítás csarnok irodahelyiségében tűz támadt, az épület e része elpusztult. Értékes tervezetek és iratok a lángokban meg semmisültek.

— Hullarablók kirabolták egy nemrég eltemetett fiatal futballista holttestét. Brailából jelentik: A napokban temették el Brailában Hristul Tzaganacs ismert fiatal futballistát. A temetés után egy nappal a temetőőr észrevette, hogy a futballista sírját ismeretlen egyének felnyitották és a holttestet kirabolták. Amikor a hír elterjedt a városban, azt hitték, hogy az egész csak fantázia szüleménye. Tegnap az elhunyt futballistának néhány kollégája az utcán egy emberen felismerte azokat a ruhadarabokat, amelyben Tzaganacs eltemették. A rendőrség nyomozni kezdett az ismeretlen rablók után. Azt hiszik, hogy egy hullarabló bandáról van szó, akik rendszeresen űzik ezt a mesterséget.

— Csütörtök este Pop Virgil ad hangversenyt az újságíróklubban. Pop Virgilről budapesti hangversenye alkalmából úgy emlékeztek meg, mint egy váratlanul feltűnő csillagról, aki pályája ivén meteoriként fog feljebb és feljebb haladni, míg eléri a legkivételesebb adomány művészek rangsorát. A hegedű östehetése és a fiatal óriás, aki csütörtök este az újságíróklubban fogja tüneményes művészetét bemutatni. Kivételes és ritka esemény lesz ez a hegedűkoncert. Sodr- és démonikus erő hatalmába esik, aki Pop Virgil lenyűgöző művészetének varázsa alá kerül. Ellenállhatatlan, mert kiforrott muzikalitása és virtuozitása mellett az érzések nagy skáláján játszik a szenvedélyek tüze izzik interpretálásában. A kivételes zenei eseményre előreláthatólag zsúfolásig fog megtelni a klub nagyterme s éppen ezért a klubvezetés ezúton is felkéri tagjait, hogy tagsági igazolványaikat hozzák magukkal, mert ellenkező esetben csak a klub titkárainak igazolása után juthatnak be a terembe.

November 18-án, szombaton este nyílik meg a legjobb bukaresti

Erdélyi vacsorázó és borozó

(Str. Doamnei 13.) a volt Alcazar mulató összes helyiségeiben.

Kolozsvári

Halász Lajcsi

énekes primás jazz és cigányzenekarával

reggelig

muzsikál.

Igazgató:
BERGER JÓZSEF.

Polgári árak

UJ KELET *Legújabb hírek*

Németország a versaillesi békeszerződés hatályon kívül helyezését fogja kérni a hatalmaktól

Hitler delegációkat küld Londonba, Párizsba és Rómába. A nemzeti szocialista Németország nem fogad el több megkülönböztetést győző és legyőzött hatalmak között

A német népszavazás nem változtat a nemzetközi helyzeten

Párizs, nov. 14. A Paris Midi értesülései szerint Hitler a közeli napokban delegációkat küld Londonba, Párizsba és Rómába a háború óta megoldatlan problémák letárgyalására. A delegátusok közül fogják a hatalmak kormányával, hogy a nemzeti szocialista Németország nem fogad el a jövőben semmilyen megkülönböztetést a volt győztesek és volt legyőzöttek között

és fegyverkezési ellenőrzést is csak abban a mértékben tart megengedhetőnek, amilyen mértékben annak a hatalmak is alárendelik magukat. Fontos feladata lesz a delegációknak ünnepélyes nyilatkozatot tenni az irányban, hogy a német-francia határt a nemzeti szocialista Németország is tiszteletben tartja. Ezt a hírt Berlinből még nem erősítették meg.

A londoni Times jelenti, hogy Berlinben a vezető politikusok arról tárgyalnak, milyen formában vegyék rá a hatalmakat arra, hogy Németország a megalázó versaillesi béke helyett más békeszerződést kapjon.

A Giornale d'Italia értesülései szerint olasz hivatalos kormány-körökben az a felfogás alakult ki, hogy a népszavazás eredményének nyilvánossághozatala után most Németországot illeti a szó, a németeknek kell kezdeményező lépést tenniük a megoldásra váró problémák tekintetében. A lap hangoztatja, hogy Németországot nem lehet másként visszakényszeríteni a leszerelési konferenciára és a Népszövetségbe, csak úgy, ha megfelelő komoly ígéretekkel elégtételt szolgáltatnak neki.

Párizs, nov. 14. Béranger szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke az Agence Economique et Financiere hasábjain közzétett cikkében azt hangoztatja, hogy a németországi népszavazás egyáltalában nem változtatott a nemzetközi helyzeten.

Francia hivatalos helyen a jövőben sem szabad fenntartás nélkül hitelt adni a német békenyilatkozatoknak.

Béranger szerint fegyverszünetes hallik Rajmán túlról, ezért nem szabad közvetlen tárgyalásokba becsúszkálni a franciáknak a németekkel és nem szabad változtatni a francia külpolitikai vonalvezetés eddigi irányán.

Egyidejűleg az Echo de Paris azt hangoztatja, hogy négyhatalmi szerződésről egyelőre ne essék szó. Ha Németország nem akar visszatérni a Népszövetségbe, várják be újabb lépéseit.

Newyork, nov. 14. A Newyork Herald Tribune a németországi népszavazással kapcsolatos cikkében annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy Hitler most már bizonyára közelebbről megismeri az elkészületeket abban az irányban, hogy a köztársasági államformától szabaduljon s új alkotmányt és kormányformát fog adni Németországnak.

A kérd reggeli francia lapok annak a meggyőződésnek adnak kifejezést, hogy nyomást gyakoroltak a választókra, akik ettől az érzéstől, mint több lap hangoztatja, még a szavazóhelyiség fülkéjében sem tudtak egészen megszabadulni.

Ebből a szemszögből megítélve, a lapok csodálatukat fejezik ki azok iránt, akik a terror ellenére sem riadtak vissza véleményüknek egyrészt a „nem”, másrészt a szavazólisták áthúzása útján való érvényesítésétől.

A Journal gúnyosan írja: Igazán pompás, hogy körülbelül két millió ember

akadt, aki életét és állását kockáztatta a kormány ellen való szavazással. Ugyanígy a szocialista Populaire is főleg a „nem” szavazatokkal és az érvénytelen szavazatok számával foglalkozik.

A Quotidien szerint Hitler tiltakozása a szerződések ellen bizonyítja, hogy az ágyukat, amelyeket követel, csak arra akarja felhasználni, hogy felborítsa Európát jelenlegi helyzetét.

A Journal de Geneve szerint mindenfelé érdeklődéssel figyelik, vajjon a nemzeti szocialista Németország megvalósítja-e teoretikusai elgondolását, a Nyugattól való teljes elfordulást s helyett a kulturális és gazdasági expanzió területétől kiválasztott Duna-medencében és a Balkánon miként kísérli meg terveit realizálását. Talán már a közeljövő választ adhat a kérdésre.

Bizonyos azonban, hogy a hatalmak egyike sem nézhetné tétlenül az eseményeket.

mert a terv politikai téren főként Francia- és Olaszország, gazdasági tekintetben pedig Anglia érdekeibe vág. Vajjon mer-e Németország belevágni ilyen nagy szabású vállalkozásba? — veti fel a genfi lap a kérdést.

Egyidejű jelentés szerint a saarvidéki szociáldemokraták kongresszust tartottak amelyen kimondták, hogy kívánatosnak tartják a francia-német meggyőzését, de ennek előfeltétele a nemzeti szociálistáknak az uralomról való távozása.

Berlin, nov. 14. Beavatott helyről származó közlés szerint az új birodalmi gyűlés november végére, vagy december elejére össze fogják hívni, hogy foglalkozzék a birodalmi reform ügyével.

A stárium ellenére újabb robbantószeres merényletet követtek el Vorarlbergben

Golyózáporral árasztották el a Heimwehr egyik őrsét

Bécs, november 14. A vorarlbergi Dorn hírn és Lusteanu között ismeretlen tettesek robbantószeres merényletet követtek el a villamosági távvezeték és a transzformátorok ellen. A két városka órákon át világitás nélkül maradt, amíg sikerült új ideiglenes kapcsolást és transzformálást létesíteni.

A Fahnden-hágó közelében ismeretlen tettesek golyózáporral árasztották el a Heimwehr egyik őrsét. A golyók szerencsére senkit sem sebesítettek meg. A tetteseket nem sikerült kézrekeríteni.

Karinthia több pontján újabb, fából ácsolt égő horogkereszteket helyeztek el. A karintjai politikai rendőrség számos letartóztatást eszközölt. Az őrizetbe vettek a wölkersdorfi internálótáborba kerülnek.

Bécs, november 14. Az osztrák főváros költségvetése 35 millió silling hiányt mutat. A tényleges deficit még magasabb lesz, mert a bevételi tételek közé még teljes értékben beállították közpénzügyi és illetékeket, amelyeknek csökkentését a szövetségi kormány elrendelte.

Teljesen tisztázatlan a helyzet Kubában

Tovább tart a harc a felkelők és kormánycsapatok között. Fellángoltak az Amerika-ellenes kommunista zavargások is

Newyork, november 14. Kubában tovább tart a harc a felkelők és a kormány csapatok között. Battista, a forradalmi junt hadügyminisztere csapataival csak részleges győzelmet aratott. A felkelők hadereje még erős. Úgy hírlik, hogy a junta nem fogja kivégeztetni a felkelés

elfogott tisztjeit, akiknek bűnperében a rendkívüli külön bíróság már meg is hozta ítéletét, de ezt nem hozzák nyilvánosságra addig, amíg Grau San Martín elnök nem látja el az ítélet aláírásával. A sziget több pontján újra fellángoltak az amerikaiellenes kommunista zavargás

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

sok is. A helyzet teljesen tisztázatlan. Bizonyosra veszik, hogy rövidesen újra teljes erővel tombolni fog a felkelési mozgalom.

London, november 14. Az Evening News távirata szerint a Wyoming amerikai cirkáló újra a kubai vizekre érkezett. A leghatározottabban tartja magát a hír, hogy a felkelést még mindig nem sikerült teljesen leküzdeni. A felkelők hadserege Oriente, Camaguey és Santa Clara tartományokból tör elő a főváros felé s útközben vív a kormánycsapatokkal. A kormány uralmi területén fenn tartja az ostromállapotot. Este hat óráig polgári személyek nem jelenhetnek meg az utcákon és tereken.

December 16.

Ez a dátum emlékezetes lesz a kolozsvári zsidó társadalom életében. Ezen a napon rendez meg a kolozsvári új iparkamara nagytermében ezévi bálját az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző központi vezetősége a zsidó egyetemi ifjúsággal karöltve. A menzából mindig kimagasló eseménye volt a kolozsvári bál szezónak és ez alkalommal is legfényesebbnek és a legsikerültebbnek ígérkezik. A Diákszegélyző vezetősége és a hölgybizottság már megkezdte munkáját a menzából előkészítendő irányában.

Bernhard Deutsch a newyorki városi tanács elnöke

Newyork, november 14. Bernard S. Deutschot, az amerikai zsidó kongresszus elnökét a legutóbbi városi választások során nagy többséggel a Newyork City tanácsának elnökévé választották meg. Deutschot La Guardia, az utjonnan megválasztott newyorki polgármester vezetése alatt álló egyesült republikánus-demokrata párt jelöltje volt.

Bernhard S. Deutsch negyvenkilenc éves. Évek óta hatalmas tevékenységet fejt ki az amerikai zsidó közéletben és mint az amerikai zsidó kongresszus elnöke, nagy szerepet játszik különböző nemzetközi zsidó akciókban. Néhány évvel ezelőtt az Egyesült Államok legmagasabb törvénykezéének egyik tagjává jelölték s mindössze néhány szavazaton mulott, hogy elnyerje a magas állami méltóságot.

A kolozsvári szociáldemokrata munkásság kimondotta a német árak bojkottját

Cluj-Kolozsvár, nov. 14. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári szociáldemokrata párt és a kolozsvári szakszervezeti tanács vasárnap népgyűlést tartott. Az Építőmunkáitthonba összehívott népgyűlés óriási érdeklődés mellett zajlott le. A népgyűlésen Muresan és Sido József emlékeztetett a munkanélküliség kérdésében románul Jumanca, magyarul Deutschék dr. szólaltak fel, míg a fasiszmus elleni harc megszervezése érdekében dr. Oniga románul és Kandél Ignác magyarul beszéltek. A szónokok a munkanélküliség problémájának haladéktalan megoldását követelték és rámutattak a távozó kormányoknak a munkanélküli segélyezés terén elfoglalt bűnös nemörödomségére. A népgyűlés határozati javaslatban a munkanélküliség elleni biztosítás kötelezettségének törvénybeiktatását és közmunkák létesítését követelte.

A fasiszmus elleni szónokok a hitlerista terror borzalmaira mutattak rá, mely a demokratikus jogok megfojtása által a proletáriátus gazdasági, szociális és politikai fejlődésének tönkretételét jelenti. A fasiszta diktatura a barbarizmus újja-élesztésével egyenlő, ami ellen a munkásságnak világszerte a legélesebb harcot kell indítania.

A kolozsvári munkásság a német proletáriátussal való szolidaritásának jeléül határozatilag mondotta ki, hogy minden német eredetű árut bojkott alá helyez.

A nagyszámú népgyűlés a fasiszmus abcugolásával a német proletáriátus él-tetésével ért véget.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baroz L. Pop (r. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77

Taxa post
plătite în
No. 224.713

de Baron L.
Telefon: 9
Havonta 11
évre 600, eg
földre: Hav
félévre 6, eg
detések díje
KELET" a
ssidóság eg
keink után
rás megjelö

A ne
ass

Csak két
kiírásáró

Bucuresti-
Kelet tud.) A
előtt 11 órák
miniszterelnö
násra ültek
alatt. A mi
alminiszterek
titkárok kin
rozták, hogy
fogják az ál
lamtitkárok
letek tehetsé
sorban figy
elhatározták,
kolozsvári ú
titkárnak, dr
temi tanárt
kárnak nevez
kari méltosá
tötték be.

A mi
Ugyancsak
hogy a prefe
állást tölthe
senátorokna
meg. Végül
osztatásának
szármában
értelmében a
szármított eg
ki kell írni a
mány azonn
zeti paraszti
nátusi válas
miatt már e
na lebonyoli

Lib

Délben 12
selőház cse
székfoglaló
litották az
rasztpárti p
sókön nagy
uepélyes kü
nem öltötte
köztudomás
nem ad pro
előtt, tehát
megnyitón.
seget csak
képviselte.
meg az elle
Dr. Lupu,
kisebbségi
dor József,
új főtítkáru
ták az ülés
belépett az
elnök, köve
től: Angele
Antonescu
veléségi u
ga földműv
közoktatási
egy óráko
tapsai köze
megy fel a
ülést, majd
elnöknek, a
rályi kézir
„Amidom
Önöknek, a
szakát meg
A képvis
tetik a kir
melankolik
megnyitó
A kamara